HET LAND VAN AALST

TIJDSCHRIFT VAN DE
HEEMKUNDIGE VERENIGING
« HET LAND VAN AALST »

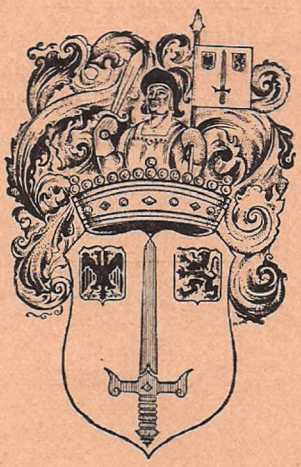

Jaargang VII — 1955 Nr 2.

De redactie van de Heemkundige Vereniging « Het Land van Aalst » dankt

de **ereleden** (500 fr.)

Dhr Julien Cuypers, Secretaris-Generaal, Overijsse,
Dhr Joseph van Steenberghe, eremajoor, Ninove,

de **steunende leden** (200 fr.)

Dhr Benoni Blanckaert, architekt, Aalst,
Z.E.H. Hubert Buyle, bestuurder, Aalst-Mijlbeek,
Z.E.H. Kan. Albert de Beer, hoofdinspecteur, Gent,
Dhr Marcel de Clippele, Asse,
Z.E.H. G. de Keersmaeker, superior, Aalst.
Z.E.H. Richard de Moor, inspecteur, Dendermonde,
Dhr Gaston de Mulder, achitekt, Woubrechtegem,
Dhr H. de Schrijver, landmeter, St-Amandsberg,
Dr jur. Frans d'Haese, ambtenaar, Ukkel,
Dhr Charles Droesbeque, notaris, Zottegem,
Dhr Benoit Mertens, handelaar, Aalst,
Dr jur. Jozef van den Bergh, referendaris, Hekelgem,
Dhr Michel van den Bossche, pasteibakker, Zottegem,
Not. Edgard van Oudenhove, notaris, Denderhoutem,
Dr J. van Steenberghe, geneesheer, Ninove.

Wie volgt ?

Herlinkhove in 1709

Karel II, koning van Spanje en van de Zuidelijke Nederlanden, duidde in 1700 Filips van Anjou als troonopvolger aan. Met zijn kleinzoon op de troon van Spanje kende Lodewijk XIV in West-Europa geen grenzen meer. De andere Europese mogendheden zouden deze machtsuitbreiding van Frankrijk niet dulden. In 1701 sloten de Keizer, Engeland en de Verenigde Provinciën een bondgenootschap tegen de Koning van Frankrijk. De Spaanse Erfenisoorlog begon, hij zou duren tot 1713. Twaalf jaar lang zou ons land nogmaals zware garnizoenen, lasten, plunderingen en afpersingen lijdzaam moeten gedogen.

Het platteland vooral kreeg het erg te verduren door het gedurig fourageren van de legers van de vijand en van de bondgenoten. Meer dan eens heerste schaarste aan granen. Om te beletten dat de graanvoorraden in de handen van de Fransen zouden vallen gaf de regering bevel aan de bewoners van het platteland met hun granen te vluchten binnen besloten steden, alwaar de magistraat gehouden was een nauwkeurige telling van de binnengebrachte granen door te voeren. Dit belette, natuurlijk niet, de graansmokkel naar plaatsen bezet door de Fransen in het Zuiden en het Westen van ons land. Meer dan eens grepen de regering en het plaatselijk bestuur in om paal en perk te stellen aan de sluikhandel in granen, blijkbaar zonder veel geluk.

Het jaar 1709 was voor Ninove en de omgeving bizonder zwaar. Na de buitengewoon harde Winter 1708-09, stegen de graanprijzen, werd het graan steeds schaarser. Dringend moesten de Wethouders maatregelen treffen om de behoeften aan brood te dekken. De Ninoofse schepen Maximiliaen Bayens (1) kreeg opdracht een schip met graan te gaan kopen in Holland. De onkosten bedroegen 5000 gulden. De stad leende 2000 gulden van Michiel de Cooman, 2000 g. van Jooris Vastersavonts en 1000 g. van de moeder-overste van het Zusterhuis, aan de penning 16 (2). Het graan werd aan een vastgestelde prijs aan de bevolking verkocht (3). Op 20 April vaardigden de wethouders van Ninove een « politieke ordonnantie » uit om de graansmokkel te beletten. Het was iedereen ten strengste verboden granen te vervoeren, te laten binnenbrengen, te bergen, zonder ze te laten tellen door het gemeentebestuur. De overtreders zouden gestraft worden met 60 g. boete (1/3 voor de heer, 1/3 voor de verklikker, 1/3 voor de stad) (4).

De regering had te Dendermonde bevel gegeven slechts de onontbeerlijke hoeveelheid granen, voldoende voor 4 tot 8 dagen te laten doorvaren. De wethouders van Ninove vonden de vrijgegeven hoeveelheden onvoldoende. De behoeften voor 14 dagen waren voor de

(1) Ook geschreven : Buyens. Verwarring tussen uy en ay, onder invloed van het dialect.
(2) Aan 6,25 %. Deze kapitalen werden in Juni van hetzelfde jaar terugbetaald.
(3) RA.G., Ninove, nr 110, Resolutieboek, 17 April 1709.
(4) Idem.

stad 454 zakken en voor Herlinkhove 31 (5). De Winter was niet alleen buitengewoon hard maar duurde zo lang dat de volgende oogst dreigde te mislukken. Op 1 Mei 1709 geraakte de bieraccijns niet meer verpacht te Ninove en aan de pachters van de bieraccijns van Mei 1708 tot einde April 1709, moest men een vermindering van 2/3 op de pachtprijs toestaan (6). Einde Mei werd de stad vanwege de regering nogmaals aangespoord maatregelen te treffen tegen de graansmokkelaars. Er zijn graankooplieden — aldus in een brief van de Raad van Financiën — die onder het voorwendsel granen per schip naar Ninove te voeren voor de bevoorrading van de stad en de omgeving, onderweg graan ontladen om het te laten smokkelen naar gebieden bezet door de Fransen (7).

De wethouders moesten overgaan tot een nauwkeurige telling van de graanvoorraden in het bezit van iedere inwoner. Iedere inwoner zou, onder eed, verklaren uit hoeveel leden zijn gezin bestond met inbegrip van knechten en meiden. De omliggende plaatsen, die graan kwamen halen voor hun eigen bevoorrading te Ninove, moesten in het bezit zijn van een verklaring van de pastoor en de wethouders hunner gemeente, met opgave van het aantal mensen metterwoon in hun dorp gevestigd (8).

Op 17 Juni 1709 had de Raad van Financiën vernomen « dat Maandag en Dinsdag ll. meer dan 300 zakken graan uit de stad waren gevoerd ». Er werd, voor de zoveelste maal, aangedrongen dat slechts die gemeenten zouden toegelaten worden om graan uit de stad te halen, die een lijst hunner inwoners hadden ingeleverd (9).

Reeds op 15 Juni hadden de wethouders van Ninove dit bevel van de regering aan de afhankelijkheid Herlinkhove overgemaakt om onverwijld over te gaan tot de telling der inwoners en van de granen in hun bezit.

Een Ninovieter, Jan van Bossuyt, griffier van de schepenen van Herlinkhove, schreef deze telling over in een registertje van acht folio's. Deze lijst van de inwoners van Herlinkhove in 1709 is een van de uiterst zeldzame stukken van deze plaats die ons bewaard is gebleven (10).

Zoals de lezer kan nagaan in de bijlage vermeldt het niet alleen de gezinshoofden maar ook de « namen en toenamen » van al de leden van het gezin : kinderen, knechten en meiden.

Het registertje bevat echter niet al de inwoners van de gemeente maar slechts diegenen die wonen in de parochie Herlinkhove. Aan het slot, zegt de klerk, dat er « eenighe huijshoudens » niet in de lijst werden opgenomen daar zij geestelijk behoren tot de parochiën Aspelare en Outer. Het gaat hier om Waalhoven, een hoeve (en enkele woningen ?), in het westen van het grondgebied en verder nog enkele woningen in het noord-westen ?

Te Herlinkhove staat nu nog een kapel op dezelfde plaats waar

(5) Idem, 2 Mei 1709.
(6) Idem, 4 Mei 1709.
(7) Idem, 27 Mei 1709.
(8) Idem, nr 111, 3 Juni 1709.
(9) Idem.
(10) RA.G., Ninove, Herlinkhove, nr 1303, z. tekst in bijlage.

in vervlogen eeuwen een kerkje stond opgedragen aan S. Amand. Wij weten reeds dat het grondgebied van Herlinkhove, gelegen in de villa Ninove, in de IXe eeuw werd geschonken aan de abdij van S. Amand te Elnone (11). Het deel van de villa Ninove, geschonken aan de abdij van S. Amand te Elnone, bedroeg 264 bunder (12) (ongeveer 325 Ha.). Het domein van S. Amand heet dan later Herlinkhove. Een deel van dit domein, gelegen op de rechter oever van de Beverbeek, kwam aan Ninove en een ander deel ging naar Outer (13). Van het oorspronkelijk domein ingericht als zelfstandige gemeente, bleef er ongeveer 200 bunder over. In 1709 had de gemeente Herlinkhove een totale oppervlakte van 200 B. 1 d. 50 r., dus ongeveer 64 bunder minder dan het oorspronkelijk domein van S. Amand.

De moederkerk van Herlinkhove was de Ninoofse parochiekerk. De parochianen van Herlinkhove moesten voor doop, huwelijk en het houden van hun Pasen naar Ninove komen. In de parochiale registers (14) werden de geboorten door de Ninoofse pastoor — niet altijd ! — in de marge aangeduid door « ex Herlinckovam » of : « Herlinckoviensis ».

Leenroerig, op rechterlijk en bestuurlijk gebied was Herlinkhove afhankelijk van Ninove. De lenen binnen Herlinkhove hoorden bij het Leenhof van de Burcht te Ninove. Ook de meierij van Herlinkhove was een leen van de Burcht. De meier en de schepenen van Herlinkhove oefenden hun rechterlijke macht uit onder het gezag van de hoogbaljuw van Ninove (15), terwijl het « te hoofde gaan » naar Mons-en-Pevèle opklinmt tot vóór 1115, toen de Abdij van S. Amand Herlinkhove uitwisselde met de Graaf van Vlaanderen voor « Ter Streep » (16).

In geval van « heervaart » volgde Herlinkhove de standaard van Ninove. In de jaarlijkse subsidies ten voordele van de regering was het aandeel van Herlinkhove 3 s. 6 d.p. op een quote van 58 s.p. Het aandeel van Ninove in de 58 s. bedroeg 31 s. 8 2/3 d.p., hetzij tienmaal meer dan Herlinkhove. Dit klopt ongeveer met de verhouding tussen de bevolking van beide plaatsen. Herlinkhove maakte zijn aandeel over aan Ninove.

Een tekening van 1645 van de hand van Philips de Dijn, landmeter (17), geeft ons slechts een zeer schematische voorstelling van het centrum van de gemeente, rond het kerkje, aan de Gentse straat. Wij tellen, op dit plan slechts tien huizen. Dit kan niet overeenstemmen met de werkelijke toestand in 1654. Het plan van P. Brant van 1702 (18) geeft ons een aardig zicht van het kerkje van uit het noor-

---

(11) z. Land van Aalst, Jg. IV, a° 1952, De Keur van Herlinkhove, blz. 193.
(12) Idem, blz. 193.
(13) Idem.
(14) RA.G., Parochiale registers van Ninove.
(15) Idem, blz. 195.
(16) Idem, blz. 194.
(17) RA.G., S. Cornelis Nnove, nr 60.
(18) Archief Aartsbisdom Mechelen, plan van aanzienlijke afmetingen getekend door P. Brant in 1702. Pentekening met waterverf met de Abdij en haar goederen op het grondgebied van Ninove en Okegem. Kerken van Outer, Iddergem, Okegem, Pamel.

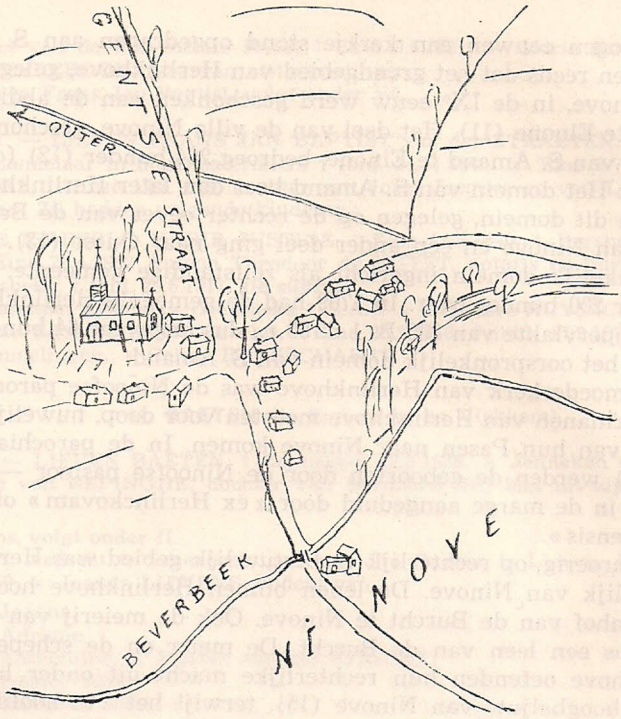

Herlinkhove van uit het zuiden gezien (Volgens Ph. de Dijn, 1645).

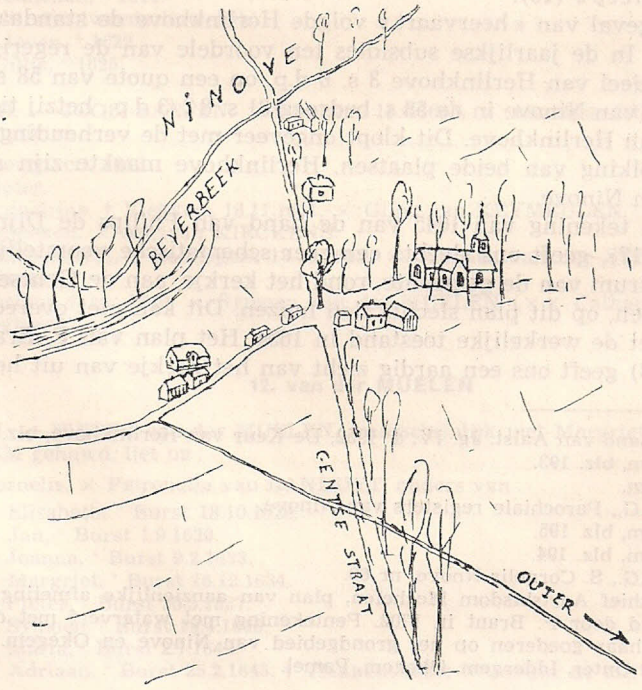

Herlinkhove van uit het noorden gezien (Volgens P. Brant, 1702).

den gezien, maar hier ook aan de weg naar de vijvers van de Abdij en aan de Gentse straat staan er slechts negen huizen. Bij beide tekenaars ging het er in de eerste plaats om een juiste afbakening van de goederen van de Abdij, zij hechtten minder belang aan een nauwkeurige weergave van het landschap met de woningen.

Nemen wij nu een kijkje in het hierboven beschreven registertje. De parochie Herlinkhove bestaat in 1709 uit 30 gezinnen met een totale bevolking van 175 inwoners (19). De gezinssterkte bedraagt aldus 5,83 %. In het totaal zijn de dienstboden inbegrepen.

De verdeling van de totale bevolking van de parochie onder de gezinnen is :

AANTAL PER GEZIN	AANTAL GEZINNEN	TOTAAL
2	2	4
3	5	15
4	2	8
5	6	30
6	5	30
7	2	14
8	2	16
9	3	27
10	2	20
11	1	11
	30	175

De verdeling van het aantal dienstboden is :

GEZINNEN	DIENSTBODEN (20)	TOTAAL
19	0	0
4	1 M.	4
1	1 K.	1
1	2 K.	2
1	1 M + 1 K	2
2	1 M + 2 K	6
1	2 M + 2 K	4
1	1 M + 3 K	4
30		23

23 dienstboden op 175 inwoners of 13,14 % van de parochie. Onder deze 23 dienstboden zijn er 10 meiden en 13 knechten. Dit groot aantal dienstboden beïnvloedt de gezinssterkte. Zonder de dienstboden telt de bevolking 152 zielen en daalt de gezinssterkte van 5,83 % tot op 5,06 %.

De totale bevolking van de parochie bestaat uit 91 mannen en

(19) Van 1709 tot 1792 zou de bevolking van Herlinkhove stijgen van 175 (parochie) tot 452 (gemeente) (Denombrement in : RA.G., Ninove, nr 135 resolutieboek, a° 1792).

(20) M., meid; K., knecht.

84 vrouwen. Zonder de dienstboden : 78 mannen en 74 vrouwen. Opvallend is dat het aantal mannen de vrouwen overtreft.

Van de 30 gezinnen zijn er twee bestaande uit broeder en zuster. Een van deze is het gezin van schepen Pieter van der Paelt. Er zijn verder drie weduwen met kinderen en geen enkele weduwnaar.

Er zijn in totaal 91 kinderen. Op een bevolking van 175 inwoners maakt dit 52 % en zonder de dienstboden : 59,8 %.

De verdeling der kinderen onder de 30 huisgezinnen is :

AANTAL KINDEREN	AANTAL GEZINNEN	TOTAAL
0	3	0
1	5	5
2	4	8
3	6	18
4	5	20
5	3	15
6	3	18
7	1	7
	30	91

Op de totale bevolking (30 gezinnen) is het gemiddeld cijfer per gezin 3,03 kinderen. Er zijn feitelijk slechts 28 huisgezinnen, vermits er twee gezinnen zijn waar broer en zuster samenwonen. Het gemiddeld cijfer is dus per huwelijk 3,25 kinderen. Op deze 28 huwelijken is er slechts één kinderloos.

Alhoewel afzonderlijke gemeente met eigen schepenbank is Herlinkhove niet veel meer dan een groot gehucht. Nochtans de hier heersende toestanden kunnen niet als uitzonderlijk gelden. De toestand te Herlinkhove zal wel dezelfde zijn als in de meeste landelijke gemeenten uit de streek. In andere gemeenten trof men er gewis een even groot aantal knechten en meiden aan. Kinderen van nederige gezinnen, die niet getrouwd geraakten, verhuurden zich op de boerderijen. Alhoewel de boerderijen te Herlinkhove hoegenaamd niet te vergelijken zijn met de pachthoven van de Abdij van S. Cornelis toch mag aangenomen worden dat op elke boerderij, van middelmatige uitgestrektheid, er reeds een paar dienstboden waren.

De lijst der inwoners met de samenstelling der gezinnen zal zeker wel heel nauwkeurig zijn. Hetzelfde kan niet gezegd worden voor wat betreft de hoeveelheid graan waarover elk gezinshoofd verklaarde nog te beschikken. Zo verklaart een marginale nota dat er slechts drie huishoudens zijn die nog voorzien zijn van graan en dat er dus 151 inwoners zijn « onvoorzien » van graan. Zo wij het registertje doorlopen dan zien wij dat er feitelijk 9 gezinshoofden verklaarden wel voorzien te zijn van graan. Deze 9 gezinnen tellen samen 56 inwoners. Er zijn dus slechts 119 mensen onvoorzien van graan in plaats van 151 zoals de scribent in de marge schreef. Daar dit registertje slechts gemaakt werd om toestemming te verkrijgen graan in te voeren voor de bevolking, voert men het aantal mensen « zonder brood » zo hoog mogelijk op. Wel zijn in twee van deze negen gezinnen deze

voorraden gering te noemen. Een verklaart nog 6 « veertelen » (21) « schocquillioen » te bezitten en de andere nog drie veertelen « koren » (rogge). De andere zeven huisgezinnen bezitten samen : 138 zakken, genoeg om enkele maanden gans de bevolking van brood te voorzien. Onder al de opgegeven voorraden komt er « schocquillioen » voor. « Schocquillioen » is een soort wintergerst. Waarschijnlijk bakte men brood uit een mengsel van deze gerst met andere granen. Bij al de inwoners nog « voorzien » van graan vindt men vooral rogge en minder tarwe. Wel het bewijs dat er tot in het begin van de XVIIIe eeuw hoofdzakelijk roggebrood werd gegeten of brood uit een mengsel van rogge en tarwe. Dat de 21 overige gezinnen totaal « onvoorzien » waren van graan zal wel geen enkele lezer ernstig geloven als hij weet dat er onder deze « onvoorzienen » meer dan een landbouwer zit. Nochtans de tijden zijn zeer ongunstig, wij staan einde Juni en de graanvoorraden van 1708 lopen voor velen ten einde. Wat zal de nieuwe oogst brengen ? Na deze vreselijke lange Winter ? De bevolking vreest de honger als de pest... en dan verliest voor velen de waarheid haar recht. Ook de schrijver van de marginale nota kan blijkbaar niet goed meer tellen.

De lijst der dienstboden kan ons nader inlichten over de voornaamste landbouwers van de gemeente. Slechts op boerderijen van enig belang worden dienstboden aangetroffen. Wij tellen 11 dergelijke huisgezinnen : 5 met 1 dienstbode, 2 met 2, 2 met 3 en 2 met 4. Het belang van het bedrijf kan afgemeten worden naar het aantal dienstboden.

In de overige 19 huisgezinnen zullen er wel enkele ambachtslieden zijn. Maar ook in dit geval — zoals dit trouwens het geval was te Ninove in het begin van de XVIIIe eeuw en ook in vroeger eeuwen — bewerken al deze gezinnen een of meer dagwanden land en hebben in hun stal een of twee koeien. Deze kleine lieden hebben echter nog een andere bron van inkomsten. Van ouds legde men zich in de Denderstreek toe op de vlascultuur.

Reeds in 1547 (22) wordt de Ninoofse vlasmarkt vermeld. Het is duidelijk uit volgende gegevens dat de vlasteelt zeer lonend was. Wij vinden in een Ninoofs stuk (23) volgende schatting van de veldvruchten : Schokeloen 33 g. per dagwand; tarwe 38 g.; rogge 36 g.; stoppelkoren 22 g.; vitsen 25 g.; veldzaad 35 g.; haver 21 g.; vlas 45 g. Het vlas spant de kroon.

Elk gezin had op zijn minst enkele tientallen roeden of een half dagwand vlas. Zelfs in de « lochtink » teelde men vlas. Het blijkt uit de « Staten van Goede » dat de percelen talrijk waren maar over het algemeen weinig uitgestrekt. Het vlas werd ter plaatse geroot in vlasputten of op natte meersen, ter plaatse bewerkt met de « bookhamers » en met de « knappe » om de houterige schors van het vlas te breken en te scheiden van de vezels, dan gezwingeld met

(21) Vierde van een zak ?
(22) RA.G., Ninove, nr 962, Sentencieboek, a° 1547. In de stadr. in 1549-51.
(23) RA.G., Ninove, nr 500, Staat van Goede, a° 1662.

het « zwingelbert » en gekamd met de hekel om de kostbare vezels volledig te zuiveren en ten slotte gesponnen. In de XVIIe eeuw — en vroeger natuurlijk ook — is er geen huis te Ninove en te Herlinkhove zonder één of meer spinnewielen. Van een deel van het gesponnen vlas maakte men garen. Dit garen diende voor eigen gebruik of werd verkocht op de markt te Ninove. Een groot deel van het gesponnen vlas ging naar de wever, een ambachtsman, die thuis, dag in dag uit, en vooral in de winter aan het weefgetouw zat. Het lijnwaad kwam weer naar huis om er slaaplakens van te maken ofwel om geborgen te worden in een kist of koffer, voor later, of om te gaan verkopen. In meest al de « Staten van Goede » vinden wij vermeldingen van lijnwaad. Er waren linnenwevers te Ninove maar ook te Herlinkhove.

Op een los blad, gevoegd bij hetzelfde nr. 1303 (24), vinden wij interessante gegevens over de vlascultuur en de linnenwevers te Herlinkhove, Naar wij vermoeden is dit los blad enigszins jonger dan het registertje. Nochtans mag gerust aangenomen worden dat de volgende gegevens niet alleen gelden voor 1709 maar zeker ook voor gans de XVIIe eeuw :

« De quantitijdt van het vlasch die doorgaens op de jurisdictie van Herlinckhove wort geseijt jaerelijckx, can men nemen op vier bunder salvo justo, die jaerelijckx met vlasch besaeijt worden,

2° Dat den meerderen deele der huijshaudens binnen de voorseide prochie hùn geneiren met spinnen van garen, soo omme het selve te merckten als tot slete van hun huyshouden.

Regarderende de wevers binnen dese prochie hun geneirende met laeckens te weven nemt men op den nomber van achttien huyshaudens salvo justo...

De hemelsche breede deser proche is twee hondert bunder een dachwant vijftich roeden, ».

Het garenspinnen doet men in bijna al de gezinnen ! En in 18 huizen dreunt het weefgetouw. Deze weefgetouwen waren vermoedelijk niet alleen te vinden in de huizen van eenvoudige lieden maar ook in meer dan een boerderij. In dit laatste geval was het spinnen en het weven het werk van de meiden en de knechten, vooral in de Winter.

* * *

Alvorens te eindigen weze het mij toegelaten hier een woordje te zeggen over de doopnamen die in het registertje voorkomen. Onder de 91 mansnamen zijn de Jannen, in het begin van de XVIIIe eeuw nog steeds de talrijkste. Er zijn er 18, dan volgen Peeter (12), Adriaen (8), Gillis en Joos (7), Lieven en Cornelis (4); Charles, Philips, Jooris, Christiaen, Niclaes (2). Andere doopnamen zijn blijkbaar reeds verouderd : Merten, Gijsbrecht, Michiel, Anthoen, Geeraerd, e.a. Andere namen vinden wij weinig of niet in vroegere eeuwen, zoals bv. : Erasmus, Ignatius.

Voor de vrouwennamen is de plaats die Maria veroverd heeft

(24) z. voetnoot 10.

opvallend. Er zijn er 14, dan volgen : Anna(10), Joanna (10), Joosijne (7), Peternelle (7), Catharina (6),, Elizabeth (6), Livine (5).

Ninove. H. VANGASSEN.

BIJLAGE. (1)

Lijste ende opneminghe van de hùijshoudens, sorterende onder de prochie ende heerlijckhede van Herlinckhove, dependentie vande stede van Ninove, met declaratie van alle de persoonen bij naem ende toenaem, begrijpende oock de qùantiteijt vande granen soo herte als morve, daer van ieder hùijshouden iegenwoordich alnoch voorsien is, ende dat omme te voldoen aende beschrijvinge vùijt den naeme van de ma(jestei)t ons toegesonden bij dheeren Borgh(emeeste)re ende schepenen der stede van Ninove gedateert den 13 Juni 1709, ende eerst ontfaen den 15 en daer naer, soo ende gelijck hier naer volght (2).

Inden eersten Merten vanden Berghe, ende Marie vander Haeghen, hebbende vier kinderen, bij naeme Marie, Joanna, Jooris ende Jan vanden Berghe. (In de marge : verclaert onvoorsien te sijn van graenen).

Jan vanden Eijnde ende Elizabeth vanden Berge sijne hùijsvrouwe, hebbende een kint bij naeme Joosine vanden Berghe. (Heeft verclaert van granen onvoorsien te sijn).

De Wed(uw)e Joos vanden Berghe, hebbende vier kinderen, bij naeme Joos, Adrianeken, Joanne ende Niclaes vanden Berghe. (Verclaert onvoorsien te wesen van granen).

Jan van Varewijck ende Marie d'Hont sijne hùijsvrouwe, hebbende twee kinderen bij naeme Barbara ende Catharina, mitsgaders eenen knecht bij naeme P(eeter) d'Hont. (Verclaert alsnoch te hebben ontrent de ses veertelen schocquillioen sonder andere graenen).

Jan de Spiegeleir ende Elisabeth de Pape sijne hùijsvrouwe, hebbende drij kinderen, bij name Lieven, Fransciscus ende Anne Marie de Spiegeleir. (Verclaert onvoorsien te sijn van graenen).

Joos Faùt ende Catharine vanden Eijnde sijne hùijsvrouwe, hebbende vijf kinderen, bij naeme Jan, Marie, Elizabeth, P(iete)r ende Jacobus Faùt. (Verclaert onvoorsien te wesen van graenen).

Vi(du)a (= weduwe) Adriaen vanden Eijnde hebbende twee kinderen bij naeme Jan vanden Eijnde ende P(iete)r vanden Eijnde, mitsgaders Livine de Meijer haere dienstmaerte. (Verclaert voorsien te wesen met ontrent de vier sacken cooren ende schocquillioen).

---

(1) De scribent schrijft nu eens : marie, dan : Marie, merten en Merten; soms : van den Eijnde en dan weer : van den eijnde. Het was hier dus geboden een eenvormige regel te gebruiken voor de hoofdletters : De doop- en de familienaam met een hoofdletter. In het registertje komen « de » en « van » nooit voor met een hoofdletter.

(2) In de marge : Totalen nombre van persoonen in dese lijste begrepen beloopt tsaemen tot 175. — Actum 12 augusty 1709. Hier moet afgetrocken worden 24 persoonen in drij huyshaudens die noch voorsien zijn van provisie van graenen dus blijft noch 151 persoonen.

Jooris van Snick ende sijne hùijsvrouwe Cathrine de Neve, hebbende vier kinderen bij naeme Livinus, Cornelia, Gillis ende Anne van Snick, mitsgaders eenen knecht bij naeme Adriaen ende een dienstmaerte bij naeme Joosine Penne. (Verclaert onvoorsien te wesen van graenen).

Lieven Mùijlaert ende sijne hùijsvrouwe Peternelle vanden Eijnde, hebben drij kinderen, bij naeme Anne, Cathrine ende Isabelle Mùijlaert, Item drij knechten bij name Jan de Koninck, Philips Huijbrechts ende Jan mitsgaders een meijssen bij name Marie Mùijlaert. (Verclaert alnoch voorsien te sijn van provisie van graenen, soo in cooren, schocquillioen als anderssins tot ontrent de 40 sacken).

Joos Hamerijcx ende sijne sùster Marie. (Verclaert onvoorsien te sijn van graenen).

P(iete)r de Pril ende sijne hùijsvrouwe Jenneken Obdecam, hebbende een kint. (Verclaert onvoorsien te sijn van graenen).

De wed(uw)e P(iete)r van Snick hebbende een kint bij naeme Marie van Snick. (Onvoorsien van graenen).

Jan van Snick fi(liu)s P(ieter)s met sijne hùijsvrouwe Antonette Cobbaert hebbende een kint bij naeme Joosken. (Verclaert thebben ontrent de drij v(eer) telen cooren).

Jan Mùijlaert pachter binnen de selve prochie ende sijne hùijsvrouwe Peeternelle Daeme hebbende drij kinderen bij naeme P(eete)r, Peeternelle, Cornelia, Item twee knechten Lieven Vuijttenhove ende P(eete)r Vernaillen; misgaders eene dienstmaerte met naeme Jenneken. (Verclaert onvoorsien te sijn van graenen).

Lieven van Papeghem ende sijne hùijsvroùwe Anne Coppens hebbende twee kinderen bij naeme Philips ende Gillis van Papeghem mitsgaders Peeternelle Glas haere dienstmaerte. (Verclaert onvoorsien te wesen van granen).

Jan Walravens ende sijne hùijsvrouwe Anna Schoonjans, hebbende drij kinderen bij name Cathrine Vùijttenhove, Christiaen ende Jenne Walravens. (Verclaert onvoorsien te wesen van graenen).

Paesschier de Sterck ende sijne hùijsvrouwe Sùsanne de Wandel hebbende twee kinderen bij naeme Niclaes ende Adriaene de Sterck (Verclaert onvoorsien te wesen van graenen).

Cornelis van Snick ende sijne hùijsvrouwe Anne de Cooman, hebbende drij kinderen bij naeme Jenne, Catharine ende Jan van Snick. (Verclaert alnoch voorsien te sijn met ontrent de twelf sacken onder schocquillioen en cooren).

Cornelis de Cooman ende sijne hùijsvrouwe Clara vander Schùren hebbende ses kinderen bij naeme Anne, Michiel, Charles, Joannes, Marie Anne, ende Franchois, Item twee knechten, bij naeme P(eete)r Heijsselincx ende Michiel, Item een meijssen bij naeme Marie vanden Driessche. (Verclaert alnoch provisie te hebben van ontrent de 20 sacken schocquillioen, ende 10 sacken cooren).

Charles van Assche met sijne hùijsvrouwe Adriane de Meijer hebbende vier kinderen bij naeme Cornelis, Gilis, Jan ende Adriaen van Assche. (Verclaert onversien te sijn van graenen).

P(eete)r Dhaeseleer ende sijne hùijsvrouwe Anne vander Schù-

ren, hebbende vijf kinderen bij naeme Francis, Charles, Theresia, Christiaen, ende Jan Baptiste Maes, Item twee knechten Anthoen Schandevijl ende Jan Menschaert mitsgaeders een dienstmaerte Anne de Roeck. (Verclaert onvoorsien te wesen van graenen).

Adriaen de Meijer ende sijne hùijsvrouwe Jenne de Backer, hebbende seven kindren bij naeme Marie, Erasmus, Anne, Adriaen, Joosijne, Peeternelle ende Elizabeth. (Onvoorsien van granen).

Gillis de Roeck ende sijne hùijsvrouwe Catharine, hebbende vijf kinderen, bij naeme Jenne Marie, Elisabeth, Adriaen, Joos ende Janne. (Onvoorsien van granen).

Geer(aer)t de Roeck ende sijne hùijsvrouwe Marie Keijmeùlen, hebbende vier kinderen, bij naeme Joos, Jenne, Livine ende Adriaen. (Onvoorsien van granen).

Adriaen de Dier ende sijne hùijsvrouwe Livine Bael, mitsgaeders Livijne Bael sijne nichte. (Onvoorsien van graenen).

P(eete)r vander Paelt, met sijne sùster Margriete, ende sijne twee knechten, bij naeme Peeter Walckiers, ende Gillis vander Linden, mitsgaeders twee dienstmeijssens, met naeme Joosijne vanden Eijnde ende Livijne de Casemaecker. (Verclaert alnoch voorsien te sijn onder cooren schocquillioen ende terwen tot ontrent de 25 sacken).

P(eete)r Mùijlaert ende sijne hùijsvrouwe Marie vander Stockt, hebbende ses kinderen bij naeme Peeternelle, Anne, Joosijne, Marie, Jùdocus ende Isabelle, Item twee knechten bij naeme Cristiaen, ende Jan de Roeck. (Verclaert alnoch provisie te hebben van granen tot ontrent de 25 sacken onder cooren terwe ende schocquillioen).

Gillis Haegheman ende sijne hùijsvrouwe Elizabeth van Overstraeten hebbende ses kinderen bij naeme Gijsbrecht, Marie, Isabelle, Sara, Ignatius ende Jan Haegheman, mitsgaders sijne dienstmaerte Joosijne vanden Driessche. (Onvoorsien van graenen).

Floreijs vanden Eijnde ende sijne hùijsvrouwe Joosijne Mùijlaert, met eenen sone bij naeme Cornelis van den Eijnde. (Onvoorsien van graenen).

Jan Adriaens ende sijne hùijsvroùwe Jaecqùelen Cobbaert, hebbende drij kinderen bij naeme Peeter, Jan ende Gillis Adriaens, Item een meijssen bij naeme Peeternelle Adriaens. (Voorsien alnoch met ontrent de twelf sacken onder cooren terwe ende schocquillioen).

Aldus wel ende wettelijck opgenomen ende geadjusteert, naer voorgaende verclaers van den gemeijne Insetenen sijnde in dese lijste niet begrepen eenige huijshoudens, ende persoonen woonende op het resort van dese prochie, wesende geestelijke Jurisdictie der prochien van Aspelaer ende Oultre; ten overstaene ende kennisse van Jooris van Snick borgh(emeeste)re, Cornelis de Cooman, Peeter vander Paelt, Cornelis van Snick, Gillis Hageman, Lieven Muijlaert, ende Lieven van Papeghem schepenen, desen 17 en Juny 1709, mij toorconden als greffier.

(get.) J. van Bossuijt
1709

Bona et jura Monasterii Haffligemensis

(VERVOLG)

ST MARTINUSKERK te ASSE

(51)

Ten jare 1097 werd ons het altaar, vrij van « persona » geschonken door Manasses, bisschop van Kamerijk, doch met voorbehoud van het « obsonium » (x). Het is toegewijd aan St Martinus.

1105 bevestigd door Odo, bisschop van Kamerijk.

1119 bevestigd door paus Callixtus II, vrij van bisschoppelijk obsonium.

1123 eveneens vrij van obsonium verklaard door Burchard, bisschop van Kamerijk.

1136 eveneens zo verklaard door Nicolaas, bisschop van Kamerijk.

1148 bevestigd door paus Eugenius III.

Over die plaats zegt het privilegieboek : Asse is een parochie met volledige rechten, daar is een kapel der Gelovige Zielen, ook een van het H. Kruis, ook een armengoed. Dit werd geruild tegen andere met de heer van Asse volgens overeenkomst dienaangaande aangegaan in 1401. Daar is nog een kapel gesticht door Margarita Hincarts, alias Nacx, aan het altaar van het H. Kruis in dezelfde kerk (1).

Pastoors

1086 was heer Heribertus, die toen verbleef in Engeland en de tiende bezat te Asse, door wiens wil en op wiens verzoek de bisschop van Kamerijk ons de tienden gaf op het ganse vrijgoed dat Hendrik, graaf van Leuven, ons had afgestaan, te weten 20 bunderen, maar diezelfde Heribertus wordt niet nader bepaald of hij bovendien priester of wat ook zou geweest zijn.

1148 Robertus, priester te Asse.

1238 vindt men Godefridus, plebaan te Asse.

1240 wordt die Godefridus Meester priester te Asse genoemd.

1290 Adam, erfprochiaen te Asse en in 1297 wordt hij pastoor genoemd.

1308 Franco, pastoor der parochiekerk van Asse.

1317 Henricus, pastoor van Asse.

1404 Gherlacus de Bonte, pastoor der parochie van Asse, rechtsgeleerde.

1525 Jan de Vadder, parochiaen, ook in 1540.

1452 Ingelbertus Gheronts, pastoor te Asse, in hetzelfde jaar kapelaan

---

(x) **Obsonium :** taks te betalen bij het bezoek van de bisschop of de aartsdiaken.
(1) zie tom. 2 dipl. p. 646 en 648 waar dit bevestigd wordt.

der St Hubertuskapel staande binnen de grenzen van Asse, ter plaats boven de heide van Joannes Gilsbrech, alias Duemken, en alias Ghilsberghe, waartegen Joannes Fiels aanspraak maakte uit gezag der Universiteit van Leuven (2).

1555 Peeter Houbraken, pastoor.

1556 tot 1576 Gillis Buggenhout pastoor, elders « parochiaen » reeds overleden in 1592.

1533 Carolus de Croy gaf het altaar van Asse aan het pauscollege te Leuven uit dank jegens Willem Enchenvoirt, kardinaal, die eertijds pastoor van die kerk geweest was, daarna proost van St Rombouts te Mechelen, daarna bisschop, en overleed te Rome in 1534. Zie blz. 58 achteraan.

1618 N. was pastoor en gelijktijdig aartspriester van het district Aalst. Hovius gaf hem 600 gulden voor een klok te Asse, zie volgende blz.

1633-1663 was het Theodorus Houbraken, voor hem Henricus Calenus.

1739 de Witte, uit Hekelgem, primus te Leuven, en vóór hem was het Van den Dale in 1717.

1752 Henricus Ignatius Ringler, uit Brussel. Hij stierf te Brussel op 12 Aug. 1791 te 8 uur 's morgens na het pastoorschap reeds een half jaar te hebben opgegeven, en werd op het kerkhof te Asse begraven (P.J. Triest bleef bedienaar), was geboren in 1724. Hem volgde op als pastoor in 1791 de E.H. Joseph Epiphanius J.E. van der Saecken, voormalig pastoor van « t'dorp » (Dworp) in het Zoniënwoud. Deze werd gevangen en geboeid te Asse en in Maart 1801 weggevoerd door de Fransen.

Tienden

1086 De bisschop geeft de tienden op 20 bunderen geschonken door graaf Hendrik. Zie hierboven.

Dipl.

1269 Henricus de Husenghem (elders genaamd Heyseghem gelegen in Assche tegen den wegh van Assche naer Brussel) verkoopt ons zijn ganse tiende die hij bezit zowel op eigen als op andermans grond.

1231 Willemus en zijn vrouw Elisabeth van Grimbergen verkopen ons hun tiende te Asse en Mollem tegen 150 Leuvense ponden, en dit werd tevoren hetzelfde jaar bevestigd door Hertog Hendrik I, die zegt dat de tiende van Asse zijn eigengoed is, gegeven aan genoemde Willelmus.

1236 Jacobus en Michael van Merchtem verkopen ons hunne tiende te Asse wat bevestigd wordt door Oda van Grimbergen.

1269 Henricus, zoon van Ludovicus, enz. zoals hierboven.

1377 is de thiende van Assche verhuert geweest voor 7 ½ mudde terwe, 17 mud. rox, 7 ½ mudde gherste, 17 mudde evene, item 30 mandelen winterstroey (1).

---

(2) in reg. 3 pag. 65 van Groot Bijgaarden.

(1) in register pag. 30.

Nota dat daer by niet en waere de vleesthiende, nochte van varckens

(52)

noch van schapen, noch van gansen noch van byen, noch zaetthiende; waerdoor wy kennen waer over men thiende gaf.
een van de gehughten onder Assche is As-ter-heyde. de thiende 1377 is sy verhuert voor 37 schel. groot outs, te weten 15 oude vrankryksche scilde voor elck 20 pont gulden (2).
anno 1788 was sy gespleten in 23 wycken bedragende fl. 4501-0-0, maer dat is te verstaen van geheel Assche met syn gehuchten, waer onder Walferghem, die in t'jaer 1370 is verhuert geweest : voor 5 mudd. terwe, 12 mudd. rox, 9 mudd. gherst, 12 mudde Evene (3).

item de thiende van vryckhout was verhuert voor 2 mudde terwe, 11 mudde rox, 2 mudde gherst, en 10 mudd. evene (4).

Den Ligger van 1603, pag. 297 gheeft de paelgenoten van de lichte thiende, en pag. 299 seght de thiende van Hafflighem ende Rollebeke te schyden aen den Langhen pael. ibidem soo hebben wy den vael (non intelligo (a) op verschyde stucken. ende pag. 305 van vryhout onder Astbeke. ende, pag. 299 V(er)so, begint hy de volle thiende : pag. 311 te Crokegem. pag. 317 van t'goet van Montenacke dat onder Astbeke lydt; maer t'hoff lydt op Molhem.

tom. 3 Rek. pag. 98 staet dat de kercke van Assche aen Hafflighem eertyts gaf voor de offerande 4 flor. oudts, en sinds het jaar 1491 : 18 schell. fort; maer sinds het jaar 1539 cesseerde dat geldt van offerande, mits gecedeert een thiende de curen toebehoorende.

R/B 1736 fol. 33 staet voor de reparatie van den thoren van Assche (het bovendeel werd totaal vernieuwd) in diversche reyse fl. 6687-11-3 den. et R/B 1738 noch flor. 701-4-3.

R/B 1618 pag. 98 V/. Ill(ustrissim)us Hovius heeft voor 1156-11-8 opgaende boomen gecoght tot het maeken der groote kercke van Assche.

R/B 1714 is de thiendeclock ergoten die met die van mollem 700 guld. et

R/B 1715 opnieuw 313-19-6.

R/B 1716 heeft Jacobus de Deken een caerte gemaeckt van Assche alwaer de thiende is gestelt in wycken.

R/B 1717 fol. 23 is ons thiende van t'fornay gemangelt met een thiende van den Pastoir : ende dese wort daer onder verhuert, in de 4 volghenden artikel.

R/B 1719 maar vooral R/B 1721 de thiende gestelt synde in 23 wycken, maer die syn verhuert aen de pachters niet publikelyck fol. 23 en volgende, maer

R/B 1728 staender 21 wycken publikelyck verhuert, ende d'ander twee noch gebleven aen de pachters.

R/B 1732 was de thiendeclock geborsten, ende is geracommodeert met

---

(2) in dat register pag. 30.
(3) ib. pag. 34.
(4) ibid.
(a) Dat versta ik niet.

195-15-0 met eenige andere oncosten. ibid. fol. 35 protest gedaen over t'luyden van de thiendeclock. zie verder.

t' Cohier 1686 overgedragen groot 2123 bunderen 2 D. 8 R/

Landen	1306 B.	a 15 guld. 5 stuyv.	18816-10
Weyden	656 B.	a 14-10	9512- 0
Bosschen	161 B. 2 D. 8 R/	a 12 guld.	1938- 4- 3/4.

hier is een gasthuys voor d'arme sieken M(emor)ie
t'huys van den Heer Pastoor getaxeert op 12
dese vryheydt is onversien van s'heerenhuys M(emor)ie
daer waeren 7 brouweryen, 17 herbergen, 18 huysen van neringe, t'samen getaxeert op 664
item 169 woeninge van Cossaerts.

Assche moet eertydts eenighe versterkinge gehadt hebben, ter wylen men mentie maeckt van vesten, want in den register van 1545, pag. 345 staet : eene hoplochting t'assche aen de vesten gelegen.

Den Ligger van 1603 pag. 291 gheeft de paelgenoet der landen van Assche : ende pag. 295 van t'hoff ter heyden in den bosch.

Ende voorders pag. 303 et pag. 319 Wayenbergh ende paddebergh. pag. 329 t'Zeemanshove t'aschterheyde.

Assch a Temporalia

(53)

Primo de Heren van Asse of die zichzelf noemen van Asse, uit onze akten :

1086 Walterus de Asch, Arnoldus de Asca, Etbertus zijn broeder.
1096 Henricus de Ascha en Godefridus zijn broeder. Dit komt uit Tirius boek 2 begin.
1100 Gislebertus clinckleunt ridder van Ascha, in onze annalen.
1121 Arnulfus de Ascha.
1125 Henricus de Ascha. Follardus de Ascha.
1138 Henricus de Ascha.
1143 Raso de Ascha.
1145 Arnulphus de Ascha. En in een keure van Ninove staat er : Chonegundis de Ascha en haar zoon Servatius, en dochter Lutgaerde, Arnoldus de Ascha en zijn broeders Julianus en Balduinus.
1151 Arnulfus de Ascha.
1168 Arnoldus de Ascha, en zijn zonen Henricus en Leonius.
1169 Henricus de Ascha en zijn broeder Leonius. item 1173 en 1185.
1196 en 1200 Henricus de Ascha.
1232 Willelmus de Grimbergen, genaamd Heer van Ascha, zijn vrouw Elisabeth.
1291 tot 1306 Robertus van Grimbergen, Heer van Ascha. 1292 wordt er bijgevoegd : zijn vrouw Maria.
1378 Jan van Grimberge Heere van Asscha. item 1408.
1429 Petrus Pipenpoys Heere van Assche.
1452 Willem van Assche ende Grimberge jan van Assche synen Broeder aen wie Willem de heerlyckheydt heeft opgedragen, met verlof van hertog philips.
1505 was vrouwe van Assche Margarita, vrouwe van Guidoe, getrouwt

met jan cottereau Amman van Brussel, sy heeft ons vercoght de
(1) heerelyckheydt van Assche, die wy beseten hebben tot 1550, verloren hebbende het proces op den titel, dat de vercoopingh was een engagere, hebben wy die verloren tegen den heere van gheet.
(2) wy hebben alsdan met dit geldt gecoght eene rente van 875 flor. op Beveren ende alle de goederen van den Marquis de la Verne. Daarna daarover een proces, waarvan ik de afloop niet vind, doch uit Van Gestel noteeer ik dat die ganse heerlijkheid in 1649 volledig werd verkocht door de Vorst, mits genoemde 875 Fl. per jaar ten laste van de markies de la Verne. De aartsbisschop Hauchinus deed een onderzoek naar de borgen en gevonden werden de heer van Ouweghem en de heer Forstis die hij dagvaardde voor de overblijvende 10 à 12.000 gulden, daar er hoop bestond dit bedrag terug te krijgen zoals gezegd in de Rek. van alle goederen pag. 165 recto et verso.
in den boeck VARIA pag. 38 staet dat dese rente redemibel was tegen den penn. 16 ende anno 1573 was die noch betaelt.

Oude Goederen

Diplom.

1100 of ongeveer Gillebertus Clinckleunt monnik geworden schenkt ons zijn gans leenbezit.

1119 Calixtus II bevestigt ons 7 bunderen in Asse, geschonken door de graaf van Vlaanderen, en twee bunderen ons geschonken door Boudewijn, heer van Aalst.

1151 Door ruil met het klooster van Coudenberg te Brussel verkrijgen wij het molevelt te Asse, waarin toen dus een molen was, en wijzelf gaven Dechlepoel en een bunder te Jeth.

1160 Godefridus III bevestigt de molen, doch van Astbek, gegeven door Macharius van Bracna.

1291 in onze keuren staat de eerste vermelding der schepenen van de vrijheid der gemeente Asse, wat herhaald wordt in 1304.

1306 verwerven wij een halve bunder in het Vaelveld, er wordt niet gezegd waar het ligt, doch de schepenen van Asse bekrachtigen dit. Joannes, zoon van Walter de Fonte (van den Borre) had het van Johannes van Houthem.

1367 verwerven wij 20 zwarte stuivers van Tours op 6 dagwand in het « clyn Borrevelt » en op één bunder 30 R/ ter plaats Wallaert beneden de plaats Sesken.

1378 den bosch van de Morette op Assche, waer voor kan gesien worden den I tom. van de Archive ofte dipl. pag. 286, 312, 288, 336, 337.

Na 1357 verwerven wij 20 stuivers op twee hoven te Asse, ter plaats genaamd Weversstraete, die voorheen van Walter Wighalve, en daarna van Johannes Clauwaert, enz. waren.

1437 hadden wij slechts 3 bunderen op de forneye, item anderhalve bunder op de Viverbeke, maar zij waren bezwaard met een cijns van 2 maten tarwemeel aan Johannes, zoon van Egidius van Dro-

(1) lib. croy pag. 33.
(2) v. t. 6 Rek. p. 91 et 208 et t. 7 Rek. p. 22 V/ et de an. 150 ubi — p. LIIII.

genbroeck, die de cijns overbracht op zijn dochter Margarita, gehuwd met Johannes van Kockelberge, wier dochter Gertrudis die cijns in 1447 gaf aan het St Elisabethklooster op de Sionsberg te Brussel; wij kochten echter die cijns af op 30 Maart 1765 voor een bedrag van 631-9½ Fl. wisselgeld, en de kosten bedroegen Fl. 3-8-0.

1511 maintenue gegeven aen ons over de achterleenen in Assche.

1518 acquisitie van een Daghw. Broucx tot Assche.

Assche Temporalia

(54)

in t'jaer 1650 syn alle de landen opgenomen ende getaxeert alwaer de mate des lands is 20 voeten... ende staet als volght.

Den molencauter onder Assche te Crockeghem 8 B. 3 D. 66 R/ (1)

item den lettercauter 4 B. 2 D. 93 R/

item het rot oft duyvelsbroeck weyde, groot 1 B. 98 R/

item de Margelweyde daer aen gelegen groot 3 B. 2 D. 66 R/

item de potsbroeck meerselken groot 1 D. 43 R/

item het potbleck groot 1 B. 1 D. 76 R/

item het potmeerselken liggende achter voors. block 1 D. 70 R/ meersch.

item de Carrebunderen 2 B.

item het Heyvelt groot 6 B. 1 D. 3 R/ landt

t'samen 28 B. 15 R/

item de thiende Fournay houtwas groot . . . . . (2)

item 2 D. daer aen gelegen.

item op t'Volkeghem veldt 6 B. D. 34 R/

item t'heyvelt 7 B. D. 15 R/

item die groote puttenen 4 B. 3 D. 11 R/

item t'block achter t'out hoff 2 B. 1 D. 46 R/

item de dootshaghe weyde 3 B. 18 R/

item de Melsbroeckagie 3 B. 1 D. 17 R/

item daer neven lydt 1 B. 80 R/

item een meerselken van 3 D. 61 R/

item noch een meerselken van 1 D. 50 R/

item het clygat veldt met den kiekenbocht 10 B. 13 R/

t'samen — — — — — sonder de fornay — — 39 B. 2 D. 45 R/

item op t'Wetsvelt 11 B. 0 D. 27 R/ (3)

item twee drooge weyden 1 B. 3 D. 44 R/

item op den Heyndriech 10 B/ 42 R/ lant met den Elsbrouck.

item in t'Berghenbrouck 4 B. 1 D. 6 R/ meersch ende Broeckagie

item Adriaen van Wyenbergh hout t'hoff te Paddeberghe. eerst t'hoff met den byvangh block ende Coelhoff 4 B. 75 R.

item de Hammekens weyde en meersch voor t'hoff 4 B. 75 R/

item t'berghenbrouck 2 B. 3 D. meersch

item t'Meulemeersch block 1 B. 2 D. weyde.

---

(1) P.R/A. p. 23.
(2) ibid. p. 26.
(3) ib. p. 27.

item den Palmbroeck meersch 5 B. 24 R/
item het Cartelo alias Coensvelt 12 B. 3 D. 78 R/
item den Molencauter 15 B. 1 D. 22 R/.
item 5 B. op . . . . item noch 5 B. op . . .
item het Carrebunder
item den langhen Meersch 3 D.
T'samen — — — — — — — — — — — — — 87 B. 1 D. 32 R/.
te Walferghem onder Assche tegen Cobbeghem 3 D. meersch (4)
item den Gansenbergh 8 B. 2 D. 13 R/.
item den Eyndelbeck 4 B. 2 D. 20 R/. weyde ende meersch.
item den Hammermeersch 1 B. 2 D. 16 R/.
item den Meunincxlochten weyde ende den Borrenmeersch 2 B. 78 R/.
item den Munninxbergh 12 B. 2 D. 10 R/.
item op den Leerput 12 B. 1 D. 5 R/
item het block 4 B.
item den Smetbosch 2 B. 2 D. 60 R/.
item het Hoogvelt 4 B. 1 D.
item het raepblock 1 B. 42 R/.
T'samen — — — — — — — — — — — — — 54 B. 1 D. 44 R/.

Assche Temporalia
Assche ter Heyden

(55)

Eerst t'hoff ter heyden in den bosch onder Assche met den byvanck coolhoff, hoplochtting, bogaert met het block achter de schuere groot t'samen 2 B. 1 D. (5)
item op de Borreval 1 D. 80 R/. land
item op den Bael 1 B. 1 D. 96 R/
item een weyde genoemt den Lindendriesch 1 B. 2 D. 22 R/.
item op het bergenvelt 1 B. 3 D. 46 R/.
item op den Lantiernoy 1 D. 26 R/
item op den cruyscauter 2 B. 1 D. 33 R/.
item op t'steenken 1 D. 50 R/
item op t'Wolfrot 61 R/
item een besloten block aen t'hoff gelegen 1 B. 2 D. 80 R/.
item een block daer tegen over 1 B. 1 D.
item den Molencauter 11 B. 1 D. 54 R/.
item de peerdeweyde 2 B. 1 D. 50 R/.
item de Borremeersch 2 D. 10 R/.
item de meyemeersch 2 B. 58 R/.
item den Nepelaer 9 B. 50 R/.
item den Ommeloop 3 D. 36 R/. meersch
item het heyervelt 10 B. 11 R/.
item de Geer 2 B. doch daaraan wordt getwijfeld en het is niet begrepen in Nepelaer.
T'samen — — — — — — — — — — — 52 B. 1 D. 63 R/.
Item op t'borrevelt 1 B. 3 R/. item eenen ouden steenpoel (1).

(4) ib. p. 30.
(5) P.R/A. p. 29.
(1) ib. p. 47.

de voorgaende metinge was genomen uyt het eerste deel van den pryseyeboeck van t'recept van Aelst, die maer eene copye is, ende aengesien den pryseyeboeck van t'recept van Brussel authentiek is, soo erneme ick de metinge der landen 1650 uyt desen laesten. maer eerst is te noteren dat binnen Assche syn ses gehuchten, te weten Asbeke, Terlinde, Couterverent, Crokegem, Walvergem ende ter Heyden. Hier is een de H. Hubertus toegewijde kapel : daarin worden om de twee weken vijf missen gecelebreerd krachtens de aldaar gestichte kapelanie; item ibid. Vrijhout, Volckeghem.
item Vrythout en Eeckhout maer onder Asch ter Heyde en Eeckhout onder Asbeeck. Aldaer staet t'Hoff te Montenaken mette de edificie daer op staende t'Asbeeck onder Assche (pachter francis van Hemelryck) is getaxeert geweest op fl. 2940. Ik denk dat het montenhaye is, dat moet onderscheiden worden van Montenaken (2).
Opgemerkt dat anno 1375 op 1 April Jan Borchgrave van Montenacken, heere van Bijerlrevelt, ende Godent heere van Grase synen Broeder hebben vercoght aen Hafflighem voor een somme, daer sy seggen van voldaen te syn allen hun goet in Molhem, Assche, Waerbeke, Grimbergen, Merchtem, Hobosch, ende daer omtrent in landen en bempden, in Heusels, in chynsen, renten, in toekomste emolumenten, ende haren gronden, heerschappyen ende rechten etc. waer uyt dit pachthoff voortkomt (3).
item aldaer volgt : den byganck van t'hoff met het rotbroeck synde Elsbroeck groot . . . . . (4).
item het schurrensvelt 6 B. 1 D. 70 R/.
item de Montenaeke Weyde 3 B. 50 R/.
item het peerdenbroeck met den meersch lancx de beke 3 B. 1 D. 14 R/.
item het droogh Eeusel groot . . .
item het stuft in twee partyen d'een is groot 1 D. 50 R/. t'ander . . . .
item de weyde genoemt het Heet groot . . .
item een elsbrouxken genaemt het Hambroexke 2 D.
item de Lauwyne groot . . .

(56)

item den grooten Meersch 3 B. 3 D. 84 R/.
item het Hambroexken 1 D. 2 R/.
item den Fournaybosch 1 B. 1 D.
item het Eerdenoy groot . . . .
item de weyde t'Ysenbeke groot . . . .
item den Geertscauter groot . . . .
item het Huybensdal groot . . . .
item den dorenmeersch . . . .
item den Boortbempt 4 B. 24 R/. meersch
item d'Eeckhout weyde 2 B. 6 R/.
item op t'Rommelvelt 12 B. 2 D. 80 R/. item daer aen 2 B. 3 D.

(2) P.R/B. pag. 55.
(3) tom. I. diplom. pag. 283.
(4) R/R/.B. p. 55.

Asch ter Heyden

den Heycauter voor soo vele hy leydt O. en N. over den voetwegh van Brussel naer Aelst 11 B. 3 D. 75 R/. ende een ander partye op den selven cauter Z. en W. van den selven voetwegh 7 B. 2 D. 17 R/. (5)
item den Hopeeusel 6 B. 3 D. 38 R/. weyde, waer van 2 B. uyt geheymt syn genoemt de Wale Keeten.
item in den Weyden meersch 2 B. 3 D. meersch, gemeynte naer den eersten snede.
item op t'groot Swertlandt 13 B. 3 D. 80 RO/.
item een derde paert in t'schaepeeusel groot in t'geheel 6 B. 3 D. 80 R/. weyde
item een Elsbroexken ende beslote weyde 1 D. 77 R/.
item in den Weyden meersch 1 B. 80 R/. meersch gemeynte naer den 1 snede.
item op t'cleyn swertlant met de blocken daer boven aengelegen 10 B. 3 D. 6 R/.
item in den weyden meersch 1 D. 88 R/. gemeynte ut supra.
item ibidem 71 R/. genoemt het cromdachwant. item ibid. 2 D.
item den Cruysvelt bocht 4 B. 1 D. 50 R/.

Assche

Het thiende Fournay 2 B. 2 D. 2 R/. Brocagie. item daer neven 1 D. 56 R/. (1)
item op t'Volckegemvelt 7 B. 15 R/.
item op t'Heyvelt 1 B. 2 D. 40 R/. ib. 4 B. 1 D. 94 R/.
item op de groote putten 4 B. 3 D. 11 R/.
item t'block achter t'outhoff 2 B. 1 D. 45 R/.
item de Dootshave 3 B. 1 D. 17 R/. weyde
item den Bodem 3 B. 1 D. 17 R. weyde.
item een Meerschken 3 D. 61 R/. item een ander 1 D. 50 R/.
item het Cleygat met den kiekenbocht 10 B. 13 R/.
item het Hoosenbroeck 2 D. 16 R/. broeckagie
item op den Hamelsbergh 1 D. 36 R/.
item den Cravaliecauter 12 B. 35 R/. (2)
item den Borremeersch 1 B. 1 D. 54 R/.
item de Coeyweyde 8 B. 2 D.
item de Boonhoff 75 R/.
item het Heetslot ende Boschvelt samen 5 B. 4 R/. ibid. 1 D. 50 R/.
item op den Hamelsberch 50 R/. item aldaer 1 D. 40 R/.
item op t'Meyrken 85 R/.
item op den Maselcauter 88 R/.
item op t'Meyrblock 1 D. 54 R/.
item op t'blocq 1 D.
item den Molenberch 1 D. 60 R/.
item op t'wetsvelt 6 B. 20 R/. et ib. 6 B. 1 D. 46 R/.

---

(5) ibid. p. 60.
(1) ib. p. 66.
(2) ib. pag. 68.

item twee drooge weyden aeneen gelegen, samen 1 B. 3 D. 44 R/.
item aen t'Wetsvelt 1 B. 19 R/. item aen t'selve 3 B. 2 D. 63 R/.
item uyt den Heyndriesch met een elsboschken daer in 10 B. 1 D. 42 R/.
item het Berchembroeck 4 B. 1 D. 6 R/.

(57)

item t'hoff te Paddenberch onder Assche met syne edificie is den 28 oct. 1650 geschat op Fl. 4120. Pachter Adriaen van Waeynberch (3)
item aldaer den byvanck met het block ende Coolhoff 4 B. 75 R/.
item de Hammekens 6 B. 1 D. 14 R/. weyde
item het Berchembroeck 2 B. 3 D. meersch
item den meulenmeersch 2 B. 3 D. meersch
item de palmbroecken ende palmbroeckmeersch 5 B. 24 R/.
item het Carteloovelt, ofte Coensvelt 2 B. 3 D. 78 R/.
item den Meulencauter 15 B. 1 D. 22 R/.
item het Carenbunder 1 B. 82 R/.
item den langhen meersch 3 D.

Assche en Asch ter Heyden

t'hoff ter Heyden in den Bosch (oud hof in wiens pacht vele gronden begrepen waren te Esschene, Meldert en Hekelghem) is den 9 nov. getaxeert geweest op fl. 6990 pachter synde Hendrick van der straten (4).
item het voorhoff met byvanck, coelhoff, hoplochting en Boomgaert met het blocq achter de schuere bestont in 2 B. 1 D.
item op den Borrevelt 1 D. 80 R/.
item op den Vael 1 B. 1 D. 76 R/.
item de Lindendriesch weyde 1 B. 2 D. 22 R/.
item op t'Bergenvelt 3 D. 45 R/. ibid. 1 B.
item op t'Lantiernoy 1 D. 26 R/.
item op den cruyscauter 1 B. 1 D. 29 R/. et ibid. 2 D. 35 R/. item 1 D. 48 R/.
item ibidem 3 D. 15 R/.
item op t'steentken 1 D. 50 R/.
item op t'Welffrot 61 R/.
item een besloten blocq aen t'selve Hoff gelegen 1 B. 2 D. 80 R/.
item een bleck daer teghen 1 B. 1 D.
item den Molencauter 11 B. 1 D. 34 R/.
item de Peerdeweyde 2 B. 1 D. 60 R/.
item den Borremeersch 2 D. 10 R/.
item den Maeymeersch 2 B. 58 R/.
item den Nepeleyr 9 B. 58 R/.
item den Omloop 3 D. 36 R/. weyde
item t'Heyvelt 10 B. 12 R/.
item den Geer 12 B. maar
Nota t'hoff ter heyde was in t'jaer 1370 verhuert voor 29 mudde rox,

(3) ibid. p. 72.
(4) ib. p. 83.

4 mudde gherst, 19 mudde evene, item 24 flor. te weten 25 scilde franckryck oud voor elck pont groot 20 flor. daer en staet t'just getal der bundere niet (1)

1788 staet dit bosch ter heyden in den bosch op 40 B. 32½ R. ende gaf den pachter Gheude daer voor Fl. 740-0-0.

Molen 't Asch-ter-Heyde

dat wy aldaer eenen molen hadden blyckt uyt den register van t'jaer 1410 alwaer hy gaf jaerlyckx 10 mudde rogge, ende in t'jaer 1417 gaf 11 mudde. (2)

Walfergem

aldaer 3 D. bemps. (3)

item op t'Borrevelt 1 B. 3 R/. die onder de pacht van Zellick was: item aldaer op Assche eenen ouden steenpoel ende weyde (4).

Ten tijde der Franse Revolutie werd toelating voor een openbare markt gevraagd, en gegeven op 19 November 1802 (5).

(58)

1521 is aen den molen van Conryt een molenhuys gebouwt, die Elyas Wouters in huere hadde voor 4 fl. 10 schell.

t'Hoff Montenaken tot Assche

R/A. 1727 pag 40 V/ is afgebroken ende wederom opgemaeckt.

R/B. 1656 pag. 10 is vercoght 1650 d'oplochting aen de kerck van Assche 2 D. groot item 2 D. op den Bockvos.

R/B. 1688 pag. 44 heeft de reparatie aen t'beldfort van Assche gecost 687-8-2.

R/B. 1698 fol. 47 V/. et 48 de becostinge van de thiendeclock beloopt fl. 388-13-2.

R/B. 1706 fol. 16 V/ uytgegeven t'avenelle 7 D. 21 R/. landt genoemt het boschvelt in erfpacht gepasseert 9 jun. 1703 voor 20 guld. s'jaers.

R/B. 1736 fol. 33 staet, dat het hoff t'asbeeck is afgebrandt den 10 juli 1736, ende de costen staen voor dat jaer fl. 2327-9-0.

R/B. 1741 fol. 31 V/ syn de clocken van Assche ende Esschene tot Loven ergoten voor 915 guld.

R/B. 1749 niet tegenstaende dat men alle jaeren vinde eenige costen aen de choor van Assche soo syn dit jaer 861-14-0 item.

R/B. 1769 betaelt een levering van hout aen den thooren 637-16-0, aen schalledecker 156-2-6. Schaille speeren 156-17-0 nagel 16-5-0.

R/B. 1779 fol. 36 reparatie aen de choor etc. 321-13-0.

R/B. 1787 fol. 22 V/ als den nieuwen Cassaye is gemaeckt van Assche op Dendermonden gaende deels door ons land, soo is dit landt

(1) in registro de 1377 pag. 33.
(2) pag. 33 ib. pag. 33.
(3) ib. p. 88.
(4) ib. p. 108.
(5) tom. 7 consulat. pag. 23.

getaxeert geweest; ende de staeten hebben ons daer voor gegeven fl. 3863.

R/B. 1788 fol. 22 V/ is noch van de staeten gegeven voor t'ingenomen land fl. 218-15-0.

R/B. 1791 uyt de 23 wycken van Assche is de 6 Wyck gestelt in t're-cept van Mechelen, ende de andere 22 wycken syn verhuert A 712 gl.

R/M. 1715 fol. 17 aen witlocx gegeven 4 September 1716 om de thiende-clock van Assche te repareren 500 gl.

tom. I voorw. pag. 15 was anno 1517 den carteloo bosch op Assche groot 14 B.

Nota 1151 Walterus de holthem gaf zijn vrijgoed karteloo in bos en bouwland, dat een leengoed was van de Heer van Dendermonde. in den register 1456 staet den cartilo bosch pag. 27 in den register van 1500 pag. 5.

1364 jan van Ymersele heeft verkoght aen Laurentius van Liedekercke 15 Bund. bosch, in t'crevael, ende wirt genoemt t'bosch van Ymersele, en ten jare

1367 genoemde Laurentius heeft aen ons het selve verkoght (6).

Miraeus seu (a) Foppens in Donat. belg. fol. 472 ait. in notis : Guilielmus Enckenvoirt S.R.E. cardinalis Episcopus Derthusensis et Ultrajectensis Adriani VI pont. datarius ac familiaris, ejusque successor in praepositura S. Salvatoris ultrajecti, fuit quoque praepositus S. Rumoldi Mechlini. decanus Sylvae ducensis, canonicus Antverpiensis. obiit Romae 18 julii 1534. testamentum ejus executor fuit Petrus Vorstius Belga; aquensis in italia episcopus, et nuncius apostolicus apud Carolum V. imp. anno 1537 Bruxellis agentem, qui caesar eodem ipso anno dictae hospitalariae (in Mierle vico companiae brab.) domus fondationem confirmavit.

et t. 2 fol. 535 in notis addit Miraeus : patronatus vero Ecclesiae Aschanae incorporatus fuit collegio Adriani VI pontificis Lovanii procurante Guilielmo Enchevordio S.R.E. cardinale et Ultrajectensi Episcopo, qui quondam ad hoc in loco Pastorem egerat, et romae obiit an. 1536.

supra d(icitu)r obiisse 1534, hic 1536, ubi sit error nescio.

BRUSSEL. *Dr Jan Verbesselt.*

---

(6) P. 95 et 96.

(a) Miraeus ofwel Foppens in het boek « Donat. belg. » blad 472 zegt in nota : Willem Enckenvoirt, kardinaal der Heilige Roomse Kerk, bisschop van Tortona en Utrecht, datarius en intieme vriend van paus Adrianus VI, dezes opvolger als proost van S. Salvator te Utrecht, was eveneens proost van S. Rombouts te Mechelen, deken van 's Hertogenbosch, kanunnik te Antwerpen, hij overleed te Rome op 18 Juli 1534. Zijn testamentuitvoerder was Petrus Vorstius, Nederlander, bisschop van Acqui in Italië, en pauselijke nuntius bij keizer Karel V toen deze in het jaar 1537 verbleef te Brussel. Die keizer heeft hetzelfde jaar de stichting van het zogenaamde hospitaalhuis (te Mierle in de Brabantse Kempen) bevestigd.

En T. 2 blad 535 voegt Miraeus in nota er bij : het patronaat van de kerk van Asse werd echter ingelijfd bij het college van paus Adriaan VI te Leuven door toedoen van Willem Enckevoirt, kardinaal der Heilige Roomse Kerk en bisschop van Utrecht, die eertijds aldaar pastoor geweest was en te Rome overleed in het jaar 1536.

Hierboven wordt gezegd dat hij overleed in 1534, hier 1536, waar de vergissing ligt weet ik niet.

Parochie en Parochieleven te Haaltert

(VERVOLG)

Bemoeiingen om opnieuw in het bezit te komen van de vervreemde kerkgoederen.

Tengevolge van de organieke artikelen bij het konkordaat tussen de Kerk en Napoleon waren de « provisores » vervangen door de kerkfabriek. De leden van de kerkfabriek van Haaltert zetten, onder de leiding van de pastoor, te vergeefs een aktie in tot terugvordering hunner verbeurde goederen.

Op een schrijven van de kerkfabriek, op datum van 8 Germinal van het jaar XII, antwoordde de prefekt van het Scheldedepartement, op 9 Pluvial j. XIII (29 Mei 1805), dat de kerkgoederen van Haaltert aan het Erelegioen werden geschonken, vóór het verschijnen van het regeringsbesluit van 7 Thermidor j. XI (waarbij de kerken werden hersteld in de eigendom van hun nog niet verkochte goederen), en alhoewel het Erelegioen er slechts bezit van nam op 12 Ventose j. XII, toch konden zij niet worden teruggeschonken. De prefekt meende dat slechts de nrs 13 en 26 van de goederenstaat (hem bezorgd op 27 Germinal j. XII), nl. een partij van 160 roeden en een andere van 7 dagwand, naast het Rotstadveld, mogelijk nog niet werden verbeurd. Hiertoe dienden evenwel eerst inlichtingen ingewonnen bij de ontvanger van de domeinen te Aalst, ten einde zich te vergewissen dat beide partijen nog in het bezit waren van de regering.

Onder het Hollands Bestuur werden nieuwe pogingen gedaan tot terugvordering der kerkgoederen. Doch, spijts het dekreet van 7 Thermidor j. XI en het verzoek in 1817 tot Koning Willem gericht, werden deze goederen bij K.B. van 19 Augustus 1817 aangeslagen en tot domeingoederen verklaard. Tegen dit besluit werd op 10 Oktober 1820 een nieuwe petitie gericht tot de Koning der Nederlanden, waarbij de goederen, nog in handen van het domeinbestuur, werden teruggevraagd, vooraleer eventueel verkocht te worden (38). In gevolge de wet van 27 December 1822 en het K.B. van 16 Oktober 1824, volgde de openbare verkoping door Notaris De Vis, te Aalst, op 22 Augustus 1825.

Na 1831 werd deze aktie zonder gevolg hervat. Op 26 Mei 1839

(38) De kerkmeesters schrijven o.m. « De reclamanten hebben zich voorzien bij de heeren gedeputeerde staten der Provintie, ten eynde authorisatie te bekomen om te pleyten tegen het Domeynbestuur, waerop gezegde Heeren hebben beantwoord zeggende dat zij, alhoewel onze reclames stellig vindende, zich zonder macht dunken te bevinden, aengezien uwe Majesteyt door zijn besluyt van 19 Oogstmaend 1817 aen zich gehouden hadde de kerke hunne reclames tegen het Domeyn aen te wijzen, of dezelve ingeval zij aen zijn Majesteit minder stellig mogten voorkomen, ter kennis der rechtbanken te bewijzen... En hebben ons gezegde Heeren gelast onzen toevlugt **opnieuw** tot uwe Majesteit zelve te nemen. 't Gene de Reclamanten met drift en eerbied doen... » (Par. Arch. Haaltert).

werd een verzoekschrift gestuurd aan de Goeverneur van Oost-Vlaanderen: Nu een commissie is samengesteld «tot een definitieve liquidatie van België en Holland», die op het punt staat naar Utrecht te vertrekken, dringt de kerkfabriek nogmaals aan om te bekomen «het montant hunner verkochte kerkgoederen, bestaende in 15 Ha. 23 a. 11 ca. 50 ma. (12 bunder 1 dachw. 50 roeden Aelstersche maet), welke omtrent 90 tot 100.000 fr. hebben opgebracht». Al de argumenten worden opnieuw opgehaald, evenals het antwoord van Koning Willem: «men kan daer niet intreden» (1820), waarop de domeingoederen werden verkocht. De leden van de kerkraad vinden dit «onregtveerdig». Een brief in het Frans gesteld van 15 Dec. 1841, vanwege het ministerie van finanties, deelt mee, dat de vraag van de kerkfabriek wordt afgewezen, gezien het rapport van de direkteur van Enregistratie en Domeinen van Gent (23 Nov. 1841), die zich hierbij steunt op verschillende wetten en besluiten uit het Franse Keizerrijk, evenals op de K.B. van 26 Dec. 1816 en 2 Feb. 1823.

In 1851 had de kerkfabriek er nog niet van afgezien recht te vorderen en werd hierin gesteund door Kanunnik Andries. Evenwel zonder enig sukses.

Een andere geldkwestie uit de Revolutionnaire periode was eveneens nog hangend in 1835. De kerkfabriek bezat wettelijk het recht de pachten te innen op de kapittelgoederen tot «Kerstavond 1797», maar de pachters weigerden te betalen, al waren zij hiertoe verplicht, volgens de wereldlijke en kerkelijke overheid. Deze kerkrechten bedroegen 7833,08 Fr. Werd tot begin 1834 afgezien rechtsvervolging in te spannen tegen de talrijke weigeraars, «die het in geweten tegenover God verplicht zijn», in Juni van datzelfde jaar werd Dr J.B. Schouppe door de kerkfabriek gelast «de goeden van het gewezen kapittel», volgens K.B. van 7 Jan. 1834, «te ontvangen wat kan ontvangen worden». Deze reklamatieakt werd gepasseerd voor Notaris G. Breckpot te Haaltert, op 11 April 1834. Op 21 Juli volgde een tweede akt over dezelfde zaak. In Oktober besliste de kerkraad dat «al wat schuldig is moet betaald worden vóór 1 Maart 1835 of zal vervolgd worden».

Op 5 Juli 1835 kwam de kerkfabriek op haar beslissing terug en zag af van iedere rechtsvervolging tegenover de nog schuldige pachters, omwille der proceskosten. Dit besluit werd door de bisschoppelijke Raad, op 19 Augustus 1835, «volkomen» goedgekeurd als «zeer wijs en voorzichtig» (39).

De kerk van Haaltert was aldus, in tegenstelling met de meeste andere kerken, volledig van haar goederen, die zij vooral vóór de 17e eeuw had verworven, beroofd. Slechts een paar legaten werden haar gedurende de 19e eeuw geschonken.

In 1852 door Joanna Redant, een perceel land gr. 46 a. 20 ca., met last van 3 jaargetijden ten eeuwigen dage.

(39) Register van Beraadslagingen.

In 1869 schonk J.A. de Trogh, oud-pastoor, geboren te Haaltert en wonende te Aalst, een meers, groot 29 a., langs de Kattestraat.

Leonie, Benoit en Joanna Meganck gaven in 1923 aan de kerk 18 a. 50 ca. land, gelegen op Nieuwerkerken, met als last een sol. jgt. gedurende 25 jaar.

Nathalie en Francisca van den Berghe schonken in 1935 een partij land, gelegen op de Grote Droeskouter, groot 15 a. 40 ca., mits 2 jgt.

E.H. Prosper Ronsse (gewezen onderpastoor alhier) schonk in 1947 bij testament 38.917,50 fr., opbrengst van verkoop van eigendom.

In 1948 ontving de kerk als legaat 21 a. land op de Brulkouter, van Irma Vijverman, We P. Fr. de Pelsmaeker, mits een jgt. gedurende 25 jaar.

c. *De offeranden.*

Deze bestonden uit giften van de gelovigen, zowel in natura als in geld. Deze laatste in de offerblok of in de schaal.

Speciale offeranden werden gedaan op *Goede Vrijdag,* in geld of in goederen, als graan, boter, vlees, eieren, die daarna werden ten gelde gemaakt. De kerkrekening van 1737 vermeldt een ontvangst van 21 gulden 7 stuivers van « den offer op Goeden Vrijdag »; deze van 1785 « ontvangen in geld, boter, graan en vleesch 183 gulden 7 1/4 stuiver ».

Nog een andere gelegenheid voor uitzonderlijke inkomsten bood *het feest van S. Laurentius,* waarop begin der 19e eeuw de omhaling werd gedaan met niet minder dan 7 schalen. Gelukkiglijk niet bij dezelfde bedevaarders! « De offer van Sinte Laureys importeert 16 guld. 11 stuivers » (K. Rek. passim 17e e.); « offer op S. Laurentius en uit de kapel van O.L. Vrouw 71 guld. 1/2 st. (K. Rek. 1737).

Verder was er nog het *schaalgeld* van ieder Zon- en Feestdag. In 1670 36 pond 12 schell. par. (K. Rek.); in 1737 30 gulden 6 stuivers.

d. *De jaargetijden.*

Einde van de 18e eeuw had de kerk van ieder jaargetijde 6 stuivers. Talrijk waren deze bezet bij de Armendis, vooral vóór de 17e eeuw. Volgens het Renteboek van de H. Geest van Haaltert, van 1503, waren er 33 ten laste van de Armendis (40). Later kwamen

---

(40) Op S. Mathijsdag een zoenjaargetijde voor Jacop de Scrivere + bedeling van 30 witte broden van 8 den. par. ieder; op de 5e Zondag na Pasen Jgt. v. Roel Lievens en Kathelijne sijn wijf + 13 w. br. van 6 den. par. + 6 den. par. per brood; sZondags na Sinksen Jgt. v. Her Gillis van Goeteghem + 13 br.; op O.L. Heer Hemelvaart en 's anderdaags 2 jgt. v. Ryckaert vander Scuere en Zannen van der Scuere sijn wijf + 13 w. br. van 12 den. par.; 's Zondags na Beloken Pasen jgt. v. Heinderic van Branteghem + 13 w. br. van 6 den. + 6 den. par. per brood; op 3e Zondag na Pasen jgt. v. Lysbeth van Branteghem + 13 w. br. van 6 den. + 6 den. par. per brood; op 4e Zondag na Pasen jgt. v. Jan van den Berghe en Lysbeth sijn wijf + 13 w. br. van 6 den. par. + 6 den. par. per brood; op Palmzondag jgt. v. Jan Meganck ende Gheertrudt van der Stoct + 13 w. br.; op Beloken Pasen jgt. v. Jan van Goeteghem en Gheertruudt sijn

deze stichtingen veel minder talrijk voor en vooral gedurende de 18e eeuw werden zij vervangen door dertigsten, samen met honderden HH. Missen.

Pastoor Schepens stichtte een jgt. in 1621; Pieter Ruyssinck in 1677; Jan Meganck in 1700; de proost van het kapittel te Aalst, Lud. Oost in 1720; Livina Cauwele, We Andries van de Vijvere, stichtte in 1728 5 eeuwigdurende jgt.; Eg. de Crick, pastoor, stichtte in 1805 twee eeuwigdurende jgt. voor zichzelf en zijn zuster; J.J. van Keerbergen, gewezen-pastoor te Haaltert, uit dankbaarheid vanwege de kerkfabriek, 'n eeuwigdurend jgt. in 1808; Dominicus van Houck, past. te Moorsel, in 1845; Nathalie en Francisca van den Berghe stichtten in 1935 twee eeuwigdurende jaargetijden.

e. *De penning- en losrenten.*

Een rentenboek (vernieuwd in 1503) bevat de talrijke namen van hen die aan de kerk een jaarlijkse penningrente schuldig waren. Honderd en tien percelen (hoeve of landbouwgrond) waren belast met een jaarlijkse rente van 20, 12, 10, enz. deniers tot 1/5 van ander halven hallinc (41).

Naast de penningrenten bezat de kerk ook erfelijke losrenten, die in 1670 24 pond parisis opbrachten.

f. *De smout- en wijnrenten. De peperkoeken.*

De *smoutrenten* dienen tot het onderhoud van de godslamp. In het Renteboek van de kerk, van 1503, is er een hoofdstuk « Dit es 't saet en 't smout dat men ter kerken van Haeltert jaerlycx sculdich is » : het kapittel « drie viertelen rapsaets tsjaers », 2 personen een 1/2 vierlink zaad en een persoon 1 stoop smout.

In 1670 bedroeg de ontvangst van raapzaad en smout 2 pond 18 schellingen (K. Rek.); in 1785 : ontvangen over raapolie en raapzaad, in redemptie 17 1/2 stuivers.

De verplichting de godslamp aanhoudend te laten branden, verhoogde de behoefte aan olie. In het Dek. Bezoek van 1774 staat dat « de olie wordt vervaardigd uit het omgehaald zaad, omhaling welke jaarlijks geschied door de voorzitter van de kerkfabriek ».

---

wijf + 13 w. br. van 6 den. + 6 den. par. per brood; op O.L. Vrouwdag in Maart jgt. v. Jan Callebaut f. Claus en Jenne van den Steene sijn wijf + 13 w. br. van 6 den. par.; op 16 maart jgt. v. Margriete van den Berghe + 13 w. br. van 6 den. par.; de Zondag van half-Maart jgt. v. Sije en Jan de Cupere; 1e Zondag van Maart jgt. v. Willem Lievens en Zuwette van den Berghe + w. br.; op 9 April jgt. v. Katheline Taelmans + bedeling van 4 vaten tarwebrood; jgt. v. Zosinen tSoncx; jgt. v. Katheline de Schrijver d. Jans; jgt. v. Jan Callebaut; jgt. v. Gillis de Sadeleere f. Heindericx en echtg.; jgt. v. Matte sLathouwers; jgt. v. Jacop de Deckere; jgt. v. Beatris van den Steene; jgt. v. Cornelijs Bauwens en Kateline Vivermans; jgt. v. Lysbette van den Berghe; jgt. v. Willem de Deckere en Lysbeth sijn wijf; jgt. v. Joos Lievens en Lysbet Taveniers; jgt. v. Jan de Coleneere; jgt. v. Joos van den Wiele; jgt. v. Raes de Scrivere en Janne Seemincx; jgt. v. Magriet Ysermans; jgt. v. Katheline de Smet.

(41) Hallinc = ½ penning, mijt. Ook « Engelschen » (= klein zilveren munt) komen voor.

Dit gebruik was ook in de 19e eeuw nog in voege.

Voornoemd rentenboek bevat een gedeelte voorbehouden aan de *wijnrenten:* « Dit is den wijn diemen der kerken van Haeltert jaerlycx sculdich is » (42). Zeven personen waren in 1503 hierin belast : twee voor een stoop (= 2 vierendelen), twee voor een vierendeel en drie voor een pint. Deze servitude wijst op een verdwenen culture, die nog voortleeft in een plaatsnaam « de Wijngaard » (43).

De opbrengst werd gebruikt te Pasen en op andere Hoogdagen voor de communicerenden en geschonken na de H. Communie. In de kerkrekening van 1661 en v.j. : « over eenen pot wijn te Paesschen ende ghedistribueert aen de Communicanten ».

Gezien de opbrengst van deze renten niet meer volstond, was men verplicht gedurende de 18e eeuw, tot dit gebruik wijn te kopen : « bet. over coop van wijn, die inde kerck opde hooghtijden is uytgeschoncken 2 gulden 5 stuivers » (K. Rek. 1734).

Er was nog een andere rente, nl. van *peperkoeken,* die eveneens aan de paashouders werden bedeeld. In datzelfde rentenboek : « Dit sijn de lijfcouken die men der kerken van Haeltert jaerlicx sculdich is ». In totaal vier lijfkoeken en een halven peperkoek (44). « Over leveringhe van pepercoucken ghedistribueert aende communicantes te Paesschen » (K. Rek. 1660, 1661 v.j.). — « Ontvangst van peperkoeken 1 pond 1 schell. » (K. Rek. 1670).

g. *Het klokzeel.*

Dit blijkt ten laste te vallen van tal van inwoners van Borsbeke en rustte op verscheidene percelen aldaar. « Dit sijn deghene die sculdich sijn den clokreepen van Haeltert, gelegen binnen der prochien van Borsbeke of daer omtrent » (Rent. v. Kerk, 1503).

h. *De begrafenisrechten.*

Uit de kerkrekening van 1774 blijkt dat de kerk van ieder begra-

---

(42) Machiel Nachtegale over Pieter van den Brouck op een dachw. lants op den Craeyenwinckele... een vierendeel wijns. — Jan Bouwens op 1 d. en 11 r. lants gheleghen op dboechoutvelt voer tcoutergat te Woerbosch... een vierendeel wijns. — Jan Bouwens over Cornelys Bouwens op sijnen meersch ende landt te Maelwilghen een pinte wijns. — Joes Rusinc over Lieven van der Haegen op sine meersch te Maelwilghen een pinte wijns. — Claeys van Goeteghem op een half dachw. lants op Daermgaerden velt eenen stoop wijns. — Gillis de Sadeleere op sinen meersch te velde die hij cochte jeghen Goessen vander Linden eenen stoop wijns te deelene te Paesschen ende te Kerzstmesse ter hooghermessen telcken een vierendeel. — Heinderic van Goeteghem is sculdich op den Witten Donderdach beroogst op een veldeken voer Jans van Goethegem hof en dander sijde aen de dierenborre een pinte wijns (Rent. van de kerk, Kerkarch. Haaltert).

(43) De Wijngaard te Haaltert komt reeds voor in een schepenbrief (copie) van 1366 en bleef tot de 20e eeuw in het kadaster bewaard; in 1936 vervangen door Hoek. — Er was nog een tweede wijngaard langs de Achterstraat (schepenboek 1575).

(44) Cornelijs van der Meeren op sijn stede ten eechoute... twee lijfcoucken; Cornelijs de Hont over Joannes Claeys op sijn stede ten eechoute... twee lijfcoucken; Heinderic van Goeteghem es sculdich op den witten Donderdach... een halve pepercoucke (Rent. v. de Kerk, 1503).

fenis het was of de kaarsen had. Dit schijnt niet altijd zo geweest te zijn, want de proviseurs van de kerk beslisten op 16 Juli 1775 « datter in de toekomende inde uytvaerden van keirsen van de baer niet en sullen wegh genomen worden van de familie van den overledene, dat alle deselve keirssen sullen blijven in proffijte van de kercke ».

In de huidige schikking komt 1/3 van het was, naast een vast recht, aan de kerk.

i. *Het baarkleed.*

Op het gebruik van het baarkleed of van de pelder werd tot in de 18e eeuw een speciale vergoeding geïnd. — « Ontvangen gemiddeld over het gebruik van het baarkleed 12 gulden 7 stuivers » (K. R. 1785).

j. *De verpachting van de kerkstoelen.*

De gewoonte voor het gebruik van de kerkstoelen een vergoeding te vragen dagtekent te Haaltert uit de 19e eeuw. Onder het Hollands regime werden de stoelen voor een termijn van drie jaar verpacht. Een kontrakt uit 1825 bleef bewaard (45). De verpachting werd toegewezen voor 214 gulden 28 1/2 cent 's jaars. In 1830 toegewezen aan Francies Verlé voor 243 gulden 43 cents; in 1836 voor 550 fr. per jaar. Bij de begroting van 1840 merkt de bisschop op dat een verpachting voor 550 fr. veel te weinig is. De begroting van 1841 voorziet dan ook een opbrengst van 1133 fr. — De gebruiker betaalde 1 cent, om in de 20e eeuw, ten gevolge van de waardevermindering van de frank, na de Tweede Wereldoorlog te komen tot 0,50 fr.

Kerkmeesters.

Vóór de Franse Revolutie.

1574 Petrus Soncke & Petrus Coppens, 1592 Petrus van de Perre en Petrus de Loose, 1595 Joos Braem en Joannes Smet, 1605 Jan de Leeu en J. de Hondt, 1611 Joos Lievens, 1612 Joannes de Sadeleer, 1613 Adr. Callebaut, 1615 Joannes de Sadeleer, 1616 Joannes Rijdant, 1617 Petrus Lievens, 1621 Michel de Meyer, 1622 Petrus van den Steen, 1623 Petrus Meganck, 1624 Michel Lievens, 1626 Adr. van den Berghe, 1627 Adr. Meganck, 1628 Adr. de Sadeleere, 1630 Christiaan Ruyssinck, 1631 Petrus Lievens, 1632 Petrus Meganck, 1633 Adr. van

(45) De verpachting geschiedde voor 3 jaar; de prijs was vastgesteld op « 94 ½ centen 's jaars voor degene die hun abonneren of accoord maken met den huuraar »; niemand mocht 'n eigen stoel in de kerk zetten zonder de toelating van de huurder; de niet-geabonneerden betaalden 1 cent per keer, zowel in de diensten 's Zondags, als bij uitvaart, begrafenis, lof; niet wanneer een dienst plaats vond vanwege de Openbare Onderstand, noch op Asdag, Witten-Donderdag, Gedurige Aanbidding, S. Anna, S. Laurentius, S. Gregorius (sic! lees: S. Gorik), Allerzielen, S. Hubertus, S. Eligius, de Gulden Mis, ook niet op de gewone weekdagen; de zittingen in het koor vallen in de verhuring, bij uitzondering van 12 plaatsen, waar betaald wordt gelijk voor een stoel; de Lieve Vrouwe Meester blijft vrij voor hem alleen in de zitting langs S. Laurentius-altaar; ... de huurder mag op zijn kosten nieuwe stoelen laten maken en later aan zijn opvolger overlaten; de huurder moet « een suffisante borge stellen »; verder moet hij zorgen voor onderhoud van kerk en processie.

den Berghe, 1634 Corn. Vijverman, 1635 Marcus Matthijs, 1636 Adr. van der Stockt, 1638 Jan van der Stockt, 1639 Arent Wouters f. Arent, 1640 Adr. de Schrijver, 1651 Laureys de Sadeleer, 1656 Jan-Bapt. Roelant, 1657 Jan Moocke, 1658 Niclaes Roelant, 1659 Pieter de Herde, 1660 Lieven Coppens, 1661 Adr. Vijverman, 1662 Jan de Sadeleer f. Joos, 1663 Adr. de Sadeleer f. Michiels, 1664 Joos de Clercq, 1665 Adr. Troch, 1666 Jan de Clercq, 1667 Jan van den Berghe, 1668 P. Meganck f. Adr., 1669 Adr. de Zadeleer f. Adr., 1670 Theodorius van den Borre, 1671 Jan Roelants f. Jaak, 1672 Gorik van den Berghe, 1678 Petrus d'Haese, 1679 Joos Vijverman, 1680 Jan Mertens, 1681 Joos Redant, 1710 Jan Smet, 1711 Gabriël van de Vijvere, 1712 Hendrik de Brauwer, 1728 Livien Coppens, 1729 Joannes de Sadeleir f. Adr., 1730 Joannes de Troch, 1731 Joos Redant, 1732 Egidius Peleman, 1733 Andries de Sadeleer, 1735 Jan de Schutter, 1736 Petrus Redant, 1737 Joos van Geert, 1740 Joannes Bruylant, 1741 Petrus Londerzele, 1742 Adr. Ruyssinck, 1749 Jan Smet f. Jans, 1750 Eg. van der Snick, 1751 Frans Coppens, 1752 Adr. Vermeulen, 1755 Joos Meganck, 1756 Ludovicus van den Bruele, 1757 Joos Londerzeele, 1758 Karel Peeleman, 1760 Jo. Bapt. van der Maeren, 1761 Jo. Bapt de Loose, 1762 Ignatius van den Bruelle, 1763 Benedikt van der Poorten, 1764 Ludovicus de Sadeleer, 1765 Martinus Coppens, 1766 Frans van den Bruele, 1767 Jan de Sadeleer, 1768 Jan van Houck f. Petri, 1769 Merten van den Bruele, 1772 Jan Bapt. van den Bruele, 1773 Emmanuel Beeckman, 1774 Adr. Louis de Vulder, 1776 Ignatius Redant, 1777 Jan van Londersele, 1779 Adr. de Sadeler, 1780 Jan Bapt. Redant, 1781 Frans Smet, 1782 Petrus Peleman f. Gillis, 1787 Pieter Meganck f. Pieter, 1789 Jozef Meganck, 1790 Egidius Ruyssinck, 1791 Guido van Houck, 1795 Dominicus de Rouck.

Na de Franse Revolutie.

Frans van den Storme 1803-1831, Constantijn van den Bruele 1803-1821, Pieter van den Berghe 1803-1827, Dominicus de Sadeleer 1803-1830, Jac. Bernard Schouppe, geneesheer 1821-1847, Adr. Lud. van den Steen 1821-1840, Dominicus Roelants 1828-1870, Dominicus van Cromphout 1832-1851, Petrus van Houck 1832-1853, Karel de Sadeleer 1841-1854, Frans van den Bruele 1848-1852, Louis Peleman 1853-1874, Karel van Gutte, gemeenteontvanger 1852-1874, Frans Redant 1854-1885, Frans de Sadeleer 1855-1867, Constant de Sadeleer 1868-1880, Constant Saey 1870-1875, Dr Louis van Londersele 1874-1920, Charles van Landuyt 1874-1894, Karel Redant 1885-1902, Romanus Fredericus de Sadeleer 1875-1885, Ludovicus de Sadeleer 1881-1885, Charles Louis van Vaerenbergh 1885-1893, Benoit Roelants 1885-1895, Jozef de Backer 1894-1913, Karel Lauwerys 1894-1915, 1919-1921, Emmanuel Meganck 1896-1909, Philemon de Backer 1902-1919, Benoit van den Bruelle 1909-1936, Gustaaf Coppens 1913-1930, Prosper Ronsse, onderpastoor 1915-1924, Ernest van den Steen 1921-1927, Emiel Redant 1921-1942, René van den Steen 1924- , Jozef Hendrickx 1927- , Benoit Coppens 1930- , Jozef van der Cruysen, onderpastoor 1933-1935, Petrus Sonck 1933-1943, Kamiel de Brouwer 1933-1943, Victor van den Haute 1933-1953, Jozef Roelants 1937- , Notaris Robert Bauwens 1936- , Arthur van der Burght 1942- , Dr Fritz Muylaert 1945- , Omer Meganck 1945- , Albert de Leenheer 1953- .

7. **Inkomsten van de pastoor.**

Deze werden in 1613 geschat op 19 pond Vlaamse munt; in 1656 op ongeveer 500 gulden; in 1785 op 1048 gulden 19 stuivers. Dit laatste bedrag werd slechts bereikt na een proces tussen pastoor en kapittel in 1710 en nadat de pastoor zich om zijn geringe inkomsten bij de aartsbisschop in 1734 had beklaagd.

Deze inkomsten werden geput uit het aandeel van de pastoor in de tienden, uit de opbrengst van de curegoederen, uit toelagen vanwege het kapittel en uit offeranden.

a *Het aandeel in de tienden.*

Het aandeel van de pastoor in de tienden bedroeg in 1333 32 ses-

ters of zakken graan, nl. 8 zakken tarwe, 8 zakken rogge, 8 zakken gerst en 8 zakken tarwe, en 8 mandellen (= 150 bussels) stro, twee van ieder soort (46). Hierbij had hij, zolang het kapittel te Haaltert verbleef, zijn aandeel zoals de andere kanunnikken in de dagelijkse bedelingen, ook wanneer hij omwille van parochiaal werk, was verhinderd aanwezig te zijn.

Vóór de 18e eeuw werd dit aandeel van de pastoor in de tienden nog steeds onveranderd in natura betaald.

Soms werden, gezien uitzonderlijke omstandigheden, aan de pastoor speciale vergoedingen toegekend. Zo werden aan pastoor Joos van Welle over zijn verdiensten 152 pond par. betaald, bij verordening van de kanunnikken, voor het jaar 1588, gezien hij van de gewone inkomsten verstoken bleef ter oorzake « van de groote troublen, dieren tijt, cleene gestaethede ende nombre van de gemene inseten dier zelve prochie ende van dat de selve cure niet onbedient zoude bliven, noch ooc de arme inseten gefrustreert van den goddelicken dienst » (47). Over de jaren 1589, 1590, 1591 werden aan de pastoor 48 pond par. betaald.

In 1609 werd bij besluit van het kapittel van Aalst (13/12) een prebende of kapelanie met de cure van Haaltert verenigd, ten einde de inkomsten van de pastoor te vermeerderen (48). Op 25 Mei 1608 was in dien zin aan de aartsbisschop een verzoekschrift gericht door kapittel, meier en schepenen, waarop in 1610 door de aartsbisschop werd ingegaan en door het kapittel uitgevoerd op 27 September 1610. Die beslissing werd opnieuw ongedaan gemaakt bij de vereniging van de drie Haaltertse kapelanieën in 1619.

Na veelerlei moeilijkheden tussen pastoor en kapittel werden gedurende de 18e eeuw jaarlijks aan de pastoor van Haaltert 200 gulden betaald als afkoop van graan.

b. *De curegoederen.*

Een andere bron van inkomsten waren de pachten van de cure- of pastorele goederen. Deze bedroegen in 1626 36 dagwand land gelegen op Drinkeling en Wijngaard en 40 roeden meers, « die men van houtstijde genompt heeft den Papenmersch ». Deze waren in 1695 verhuurd voor 150 gulden.

In 1785 waren voornoemde partijen vermeerderd met een partij bouwland op het Brantegemveld gr. 75 r.; een partij op het Boekentveld gr. 35 r.; een op het Wijveld gr. 32 r. 1/4; een ander op de Brulkouter, belast met de grote spijkerrente, gr. 177 r.; ten slotte een partij op Nieuwerkerken, gr. 2 dagw. 92 1/2 r. In totaal 43 dagwand 3 1/2 roeden Aalsterse maat, verhuurd voor een jaarlijks bedrag van 446 gulden 5 stuivers + 16 kiekens (= 9 gulden) + de

(46) Statutenboek, blz. 6 r., 7 r. (Dek. Arch. Aalst). — In 1606 « 128 Aelstersche vaten graens in vier specien » (Dek. Bez.). — In 1695 5 zakken en 2 maten tarwe, id. rogge, id. gerst, id. haver (Dek. Bez.).

(47) Rek. van het kapittel 1586-92 (Dek. Arch. Aalst).

(48) Acta Cap. 1605-1626, 26 r., 28 r., 29 r.

verplichting van de pachters tot « eenige wagensrede om aen t'haelen mijne noodsackelijkheden » (geschat op 15 gulden).

c. *Andere toelagen vanwege het kapittel.*

De pastoor ontving jaarlijks « over het singhen van de Vesperen op de Zondagen » 8 gulden (K. Rek. 1606, 1626, 1683, 1736, 1785), « over de dienst van de H. Sacramentsmis, eertijdts bezet door dhr Pieter... (sic) (van den Hende ?), pastoor geweest te Haeltert » (K. Rek. 1606, 1626), « van een korenrentboekje opt Rotstatvelt en op Mere, samen 13 of 14 vaten koren tjrs » (K. R. 1606) (49), « 5 schellingen groot over de jaerlijksche visitatie van de huysarmen der prochie ende 5 ponden 12 schell. par. voor de gewone jaergetijden, volgns de H. Gheestrekeningen » (K. Rek. 1606), « een partijken lant int veldeken achter de priesteragie, groot 0.25 à 30 roeden » en ten slotte nog « 2 à 3 dachw. lants binnen Haeltert op verschillende plaetsen » (K. Rek. 1606) (50).

d. *De offeranden.*

Onder de offeranden of giften ten voordele van de pastoor komen op de eerste plaats de stoolrechten, die geregeld werden volgens de gewoonte. Deze stoolrechten werden geïnd bij doopsel, huwelijk en begrafenis.

Bij het Doopsel schonk men in 1689 6 stuivers, in 1774 9 oorden, (51) waarvan 1/3 voor de koster; bij de kerkgang niets bepaalds (gewoonlijk één stuiver), « tenzij een kleine gift geofferd in het boek ».

Bij het Huwelijk in 1689 een patacon of twee gulden, hiervan de helft aan de koster; in 1774 12,9, 6 oorden of niets, waarvan 1/3 voor de koster.

Voor de begrafenis ontving de pastoor : in 1689 12 gulden voor een begrafenis in de kerk, 6 voor de voornamere ingezetenen op het kerkhof, 4 voor de midden klas, 3 voor de geringeren en 2 voor de armen; in 1774 bedroegen de stoolrechten voor de arme kinderen (bet. door H. Geesttafel) 18 oorden, voor een kinderbegrafenis zonder H. Mis 3 stuivers, ...met H. Mis 3 gulden; voor de volwassen armen (bet. door H. Geesttafel) 3 gulden, voor een dienst met 1 nocturne 6 gulden, voor een dienst met 2 nocturnen 9 gulden, voor een dienst met 3 nocturnen 12 gulden, voor een koordienst (begrafenis in de kerk) 36 gulden. Ook hiervan was 1/3 voor de koster.

Bij berechting werd niets aanvaard.

8. **Kapelanieën.**

Een kapelanij is een eeuwigdurende stichting, als gewoon benefitie of benefitie zonder ziellast, belast met een of meer Missen

(49) In de K. Rek. van 1626 : « een rentboeksken van 50 vaten koren ».
(50) Reg. Beneficiorum, a° 1604, 40 r., v.
(51) Niets voor de eerstgeborene !

op bepaalde dagen, voor een bepaalde intentie, waartoe een fonds (opbrengst van geschonken goederen) werd ter beschikking gesteld van de priester. De stichtingsdata en omstandigheden van de kapelanieën ontbreken volledig. Vermoedelijk werden zij gesticht in de 13e en 14e eeuw. De bezitters werden aangeduid door het kapittel; deze van de kapelanie van het H. Kruis door de bisschop van Kamerijk (later door de aartsbisschop van Mechelen).

a. *Vóór de overbrenging van het kapittel naar Aalst.*

Te Haaltert werden einde der 13e eeuw, begin der 14e eeuw niet minder dan zeven kapelanieën gesticht, waarvan er vier in 1495 naar Aalst werden overgebracht.

De kapelanie van het H. Kruis, gesticht aan het altaar van het H. Kruis en belast met één wekelijkse H. Mis.

De kapelanie van de H. Drievuldigheid.

De kapelanie van de H. Geest, gesticht aan het altaar van de H. Geest.

De kapelanie van Allerzielen, vermoedelijk de oudste, belast met 3 Missen voor overledenen. De kapelaan in het bezit ervan was verplicht de pastoor bij te staan in het pastoreel werk. Vandaar dat het kapittel, na de overbrenging van deze kapelanie naar Aalst, verplicht blijft te Haaltert een kapelaan te benoemen.

De kapelanie van O.L. Vrouw, bezet op 36 dagwand bouwland, met de verplichting van 2 wekelijkse Missen, nl. de Vroegmis 's Zondags en de Mis t.e. van O.L. Vrouw op de Zaterdag. De waarde van deze kapelanie bedroeg in 1567 50 Rijnsgulden. Zij wordt voor het eerst vernoemd in 1342, wanneer Arnolphus de Magnoponte er in het bezit van kwam (52); in 1438 was Arnold de Vos er de titularis van (53).

De kapelanie van St Niklaas, op 10 dagwand land, gesticht aan het altaar van de H. Eligius (54), met de verplichting van 2 wekelijkse Missen. De opbrengst bedroeg in 1567 18 gulden.

De kapelanie van de H. Laurentius, op 4 dagwand land met een cijns van 30 stuivers. De bezitter was gehouden tot één wekelijkse Mis. De vergoeding bedroeg in 1567 9 gulden.

b. *Na de overbrenging.*

De kapelanie van het H. Kruis bleef te Haaltert. Zij was in 1541 in het bezit van Philippus de Themis, die deze, met goedkeuring van het kapittel, ruilde met Walterius de Loomel, koster van de parochiekerk van Wespelaar (55). In het begin der 17e eeuw in het bezit van de oud-pastoor van Meldert en oud-deken van Aalst, wonend te Dowaai. De verplichting werd niet nagekomen, gezien de pastoor slechts 9 gulden wou geven.

---

(52) Suppl. de Clement VI, nr 24.
(53) A.H.E.B., jg. XXVIII, 1900, blz. 164.
(54) Oork. nr 63 (Dek. Arch. Aalst). Dit altaar van de H. Eligius wordt elders niet vermeld.
(55) Oork. 1514 (Dek. Arch. Aalst).

De kapelanie van S. Niklaas behoorde vóór 1545 aan Nicolais de Campo en werd op 27 Aug. 1545 aan Joos Lievens, priester, geschonken (56). In 1567/69 Egidius van Aelst, in 1574 en 1592 Henricus Goossens, maar de verplichting werd nagekomen door Joannes Lievens, pastoor van Kerksken. In 1613 in het bezit van Joannes van Nuffele. Bij het overlijden van deze laatste, in 1619, werd onderhandeld over de samenvoeging van de drie kapelanieën, om te voorzien in het onderhoud van een residerend kapelaan te Haaltert (57).

De kapelanie van O.L. Vrouw was in 1567 tot 1607 in het bezit van Michael van Tienen (de verplichting werd uitgevoerd door Joos van Welle, ° Haaltert), daarna tot 1613 aan Mag. Petrus Magerman (de pastoor, die de verplichting nakwam ontving 20 guld., maar vroeg in 1613 30 gulden) om ten slotte aan Petrus Regerius of van de Regere, pastoor van Erembodegem, te komen, die zich verplichtte tot de Zondagvroegmis (maar deze verplichting slechts onregelmatig volbracht vanaf 1616).

De kapelanie van de H. Laurentius hoorde in 1567 en 1592 toe aan Joannes Lievens, pastoor van Kerksken, en was in 1619 in het bezit van de pastoor van Haaltert.

De verenigde kapelanieën.

In 1618 verzocht pastoor Schepens de kapelanieën, gevestigd in de kerk van Haaltert, tot éne te verenigen, ten einde op die manier een residerend kapelaan te onderhouden. De aartsbisschop ging, na instemming van het kapittel, op dit verzoek in en besliste op 17 Oktober 1619 de kapelanieën van Haaltert, nl. deze van O.L. Vrouw, van S. Niklaas en van S. Laurentius, tot éne te verenigen, ten voordele van de aldaar residerende kapelaan, die verplicht was op Zon- en Feestdagen de Vroegmis op te dragen en de pastoor in het parochiewerk, als in het Katekismusonderricht, het biecht horen, enz., ter zijde te staan (58).

Joannes Seghers werd op 6 Augustus 1621 tot kapelaan benoemd en in het bezit gesteld van de verenigde kapelanieën (59). De pastoor van Erembodegem weigerde evenwel aan de kapelanie van O.L. Vrouw te verzaken, al had hij op 21 December 1620 met de burgemeester en schepenen van Haaltert een akkoord afgesloten ter verzaking aan de vruchten dezer kapelanie. In 1627 duurde de betwisting nog voort : de Vroegmis werd 's Zondags gedaan door Petrus van de

(56) Oork. nr 63.
(57) Acta Cap. 1605-26, 72 r., v.
(58) Arch. Bisdom Gent : Haaltert.
(59) Goederen van de drie geunieerde kapelanieën (brachten in 1755 299 gulden op) : 5 dagw. 77 r. land op het Bergveld te Kerksken, 1 d. 6 r. meers op het Bergveld, 2 d. 40 r. op de Winckel te Kerksken, 5 d. 6 ½ r. gen. de Patrijshoek op het Boekensveld te Kerksken, 7 d. 25 r. l. tegenover het Hagelkruis te Haaltert, 10 d. 10 r. l. « d'Hasselt » gen. binnen Kerksken, 1 d. 80 r. l. op het Boekensveld, 3 d. 16 r. l. op den Appelsacker binnen Haaltert, 7 d. gen. « de kapelrije » binnen Haaltert, 2 d. schoofland op den Berg te Aaigem, 2 oude d. meers in Pollare, 2 d. l. op het Ossenbroekveld te Haaltert.

Regere, past. van Erembodegem, en op de feestdagen door Petrus Cammart, voorheen pastoor te « Ereghem en Welle ».

Vanaf 1628 werd de verplichting — 5 wekelijkse Missen — waargenomen door **Judocus Jouret,** oud-pastoor te Herdersem, die de Katekismus onderwees tot bij zijn overlijden in Oktober 1642 (60).

Als zijn opvolger werd Guilielmus Willemans benoemd, die zijn residentieplicht niet vervulde. Op 14 December 1648 werd tussen hem en Ghisbertus Merckx, kapelaan van S. Elisabeth binnen S. Kathelijne te Mechelen, geruild. Bij het overlijden van Petrus de Regere in 1649 kwam hij eindelijk in het bezit van de drie kapelanieën. Maar de nieuwe kapelaan kwam evenmin zijn verplichtingen na, waartegen de burgemeester, meier, schepenen en ingezetenen van Haaltert protesteerden.

Jacobus Guens, in het bezit van de kapelanie in 1669, 1686 las Mis, maar deed verder niets.

In 1689 in het bezit van Nicolaus Brantegem, die werd opgevolgd door Petrus Frans Wijnants, diaken, die zijn taak vervulde door bemiddeling van de Willelmieten van Aalst. Joannes Biselincx, deservitor te Nieuwerkerken, was in 1695 zijn opvolger, met toelating te bineren, maar hij hielp de pastoor niet, waaruit moeilijkheden ontstonden tussen de pastoor en de kapelaan.

In 1715 was de kapelanie in het bezit van pastoor Oostendorp, te Erondegem en in 1717 aan J.B. Verhoeven, pastoor van Moorsel, die evenmin resideerde « ex consuetudine immemoriali », maar zich liet vervangen voor de hulp aan de pastoor.

De kapelanie kwam in 1718 in het bezit van Jozef Emmanuel van der Meersche, ° Aalst en studerend te Dowaai, die moest resideren om de pastoor te helpen. Een kloosterling deed zijn werk !

Pastoor Valck, gezien de noodwendigheden der parochie, die ongeveer 1000 Paashouders telde, drong herhaaldelijk bij de aartsbisschop aan opdat de kapelaan zijn verplichtingen zou nakomen. Te vergeefs verplichtte hem de ab. (17/11/1731), binnen de 14 dagen (5/3/1732). Er dreigden processen ! Om die te voorkomen was hij bereid afstand te doen van de kapelanie van Haaltert voor deze van Allerzielen te Hofstade (1733) (61).

Een modus vivendi werd gevonden in de benoeming van een deservitor van de kapelanie. **Benedictus van den Eynde** werd als bedienende-kapelaan aangeduid (1733), waartoe het kapittel hem jaarlijks 5 ponden groot betaalde. Deze kapelaan bewoonde, samen met zijn ouders, het Hof ter Heiden, op de grens van het dorp. Hierover beklaagde de pastoor zich bij de aartsbisschop (26/11/1736 en 1/12/1736), die Van den Hende verplichtte (31/5/1737) bij de pastoor te gaan inwonen of in een ander huis nabij de kerk. De verhuizing bleef een belofte (25/5/1737), tot wanneer de kapelaan om herroeping van deze

---

(60) Deze godvruchtige priester, die dagelijks de H. Mis opdroeg, was van 1603 tot 1627 pastoor te Herdersem, waar hij een marmeren koorafsluiting liet plaatsen, evenals een dito hoogaltaar.

(1) Zijn kandidatuur werd te Hofstade afgewezen, gezien hij onbekwaam was om biecht te horen (Cfr. J. DE BROUWER, **Geschiedenis van Hofstade,** blz. 32.

beslissing verzocht (7/6/1737), gezien de grotere onkosten, en van de ab. voldoening bekwam (20/6/1737).

In September 1741 werd Van den Hende als deservitor van de kapelanie opgevolgd door **Martinus Lettani,** die hiervoor 12 pond groot of 240 gulden ontving.

Op 20 April 1742 werd tussen het kapittel en de bezitter van de kapelanie van Haaltert, J.E. van der Meersche, een akkoord en transaktie afgesloten (62).

Petrus Benediktus Heusmans kwam vanaf Januari 1743 in dienst als onderpastoor of kapelaan. In 1751 tot pastoor te Liezele benoemd, werd hij opgevolgd door E.H. **Van den Haute.**

Bij het overlijden van J. van der Meersche op 31 Juli 1759 werden opnieuw pogingen gedaan om de geunieerde kapelanieën te splitsen. De Aartsbisschop van Mechelen verklaarde evenwel op 17 Oktober 1759, dat wat verenigd was in 1619 verenigd moest blijven ten voordele van de kapelaan of onderpastoor, die persoonlijk te Haaltert moest verblijven en er de pastoor in het parochiewerk bijstaan. De aartsbisschop eiste een « silentium perpetuum » over die vereniging. De kapelanijgoederen moesten om de 6 of 9 jaar verpacht worden door afgevaardigden van het S. Maartenskapittel en de onderpastoor. Deze huurprijs zou de onderpastoor door de ab. benoemd volledig ontvangen, met de last van 3 wekelijkse Missen.

Van nu bekwam de parochie een « volwaardig » onderpastoor in de persoon van **Joannes van den Borre,** ° *te* Meerbeke-bij-Ninove, die hier werkzaam was van 1759 tot 1776, wanneer hij werd opgevolgd door **Egidius Goossens,** voorheen coadjutor van pastoor Cnudde. In 1778 werd **Joannes Josephus van Keerberghen,** ° Brussel, voorheen coadjutor, tot onderpastoor benoemd in vervanging van Eg. Goossens. De onderpastoor bekwam op 14 Juli 1779 de toelating de Missen, die ter oorzake van begrafenissen of gevraagde Missen, door hem niet werden uitgevoerd, elders te laten doen. Wanneer deze onderpastoor tot pastoor te Haaltert werd benoemd in 1782, volgde de coadjutor **Ignatius Frans Merckx** hem als onderpastoor op.

De pastoor vergat ook eens onderpastoor te zijn geweest! Op 23 September schreef hij aan de aartsbisschop om uitleg over een vroegere beslissing, waarbij de « volledige » huurprijs van de kapelanijgoederen aan de onderpastoor toekwam. Hij liet hiertegen bezwaar gelden, gezien de inkomsten, dank zij het gunstige weder, dat jaar bijzonder hoog waren,... terwijl die van de pastoor ongewijzigd waren gebleven, zodat hij in de onmogelijkheid verkeerde, bij eventuele ziekte of ouderdom, een coadjutor te nemen!

Hij verzocht de kardinaal-aartsbisschop, bij gebeurlijke promotie van de kapelaan (een stille wenk ? !), de kapelanij te verenigen met het pastoorschap te Haaltert, met het recht op de inkomsten en de

---

(62) Gezien hij onbekwaam was als kapelaan zijn dienst te doen, zou hij voortaan 60 gulden per jaar krijgen. De overige inkomsten van de kapelanijgoederen, zo nodig aangevuld door het kapittel, zouden aangewend worden tot het aanstellen van een biechtvader, bedienaar van de kapelanie. Het kontrakt kwam invoege vanaf Januari 1741 en werd door de ab. goedgekeurd op 5 Mei 1742 (Acta Capituli 1740-58, 33 v.-35 r.).

last jaarlijks aan de onderpastoor de gewone onkosten te betalen, « voor zover en inzover de jaarlijksche inkomsten voldoende zijn voor deze taak ».

Deze brief werd door de ab. doorgestuurd aan het kapittel van S. Maarten, dat een ongunstig oordeel velde, waarbij de ab. zich aansloot op 18 December 1790 en besliste dat « de verenigde kapelanieën met het pastoorschap van Haeltert niet mogen verenigd worden » (63).

9. **De kosterij.**

Een van de voornaamste helpers van de pastoor bij de bediening van de parochie en tot de luister van de eredienst was de koster. Deze werd gekozen en benoemd door het kapittel.

Zijn bestaansmogelijkheden kwamen ten dele voort uit een klein tiende van 36 gulden en jaarlijks een brood vanwege ieder huisgezin op de parochie (Dek. Bez. 1689, 1695). Verder 1/3 van de eieren en het vlees, dat werd geschonken.

Hierbij kwam de 1/2 van de stoolrechten gedurende de 17e eeuw, later op 1/3 teruggebracht.

Vanwege het kapittel kreeg hij ieder jaar voor het zingen van de Vespers en het jaargetijde van heer Engelbertus 2 gulden 10 stuivers.

Als bijverdienste oefende hij veelal ook het ambt uit van **schoolmeester,** o.m. in 1574, 1759, 1774.

Soms hield hij, tegen de kerkelijke voorschriften in, een herberg open, die hij einde der 16e en begin der 17e eeuw weigerde te sluiten.

Uit de rekeningen van de kosterij, die ons uit de eerste helft van de 19e eeuw bewaard bleven, blijkt dat zijn ontvangsten ongeveer 700 gulden bedroegen (64).

10. **De armenzorg.**

De zorg om te armen behoorde steeds tot de bekommeringen der Kerk, als uiting van kristelijke liefdadigheid. Deze zorg werd vanaf de 13e eeuw waargenomen door de **Armendis** of **H. Geesttafel,** die als slachtoffer viel van de Franse Omwenteling. Deze laïciseerde de Armendis tot Openbare Onderstand, buiten iedere kerkelijke invloed.

a. *Het beheer.*

De H. Geesttafel werd beheerd door de H. Geestmeesters, jaarlijks gekozen door de afgevaardigde van het S. Maartenskapittel, de pastoor en de baljuw, na de schepenen te hebben gehoord (Dek. Bez. 1689). Het eerste jaar vervulde de nieuw gekozene zijn functie als bijzittende H. Geestmeester; het volgend jaar als effectief beheerder en voordrager van de rekening.

Immers ieder jaar diende de H. Geestmeester verslag uit te brengen over zijn beleid voor de meier en de schepenen van het dorp. De rekeningen, jaarlijks samen met deze van de kerk voorgedragen, wer-

(63) Parochiaal Archief Haaltert.

(64) In 1815 732 guld. 12 stuivers 1 oord, in 1819 859 g. 17 st. 2 o., in 1820 698 g. 7 st. 3 o., laagst in 1833 538 g. 6 st. 2 o., in 1842 868 g. 1 st. 2 o. (Par. Arch. Haaltert, Farde nr 28).

den ondertekend door de pastoor en de baljuw van de heer van Rotselare.

Tussen pastoor Cnudde enerzijds en de baljuw, burgemeester en schepen anderzijds ontstonden moeilijkheden omtrent de benoeming van de H. Geestmeesters. Men wou de pastoor bij de verkiezing uitschakelen. De pastoor werd evenwel in het gelijk gesteld en behield het recht tussen te komen bij de verkiezing van de Armmeesters (13 Juli 1748). In een schrijven van 6 Mei 1747, van kerk- en armmeesters, werd getuigd dat zij nooit werden aangesteld zonder toedoen van de pastoor.

b. *De steunverlening.*

De steunverlening aan de armen geschiedde op een gans andere grondslag dan ten huidige dage. Immers de H. Geesttafel had het recht de gegeven aalmoezen terug te vorderen, wanneer de noodperiode voorbij was.

Iemand, die gedurende zijn leven van de Armendis genoot, en bij zijn overlijden enig roerend of onroerend goed naliet, wist dit ten gelde gemaakt en vergoed al wat hij aan steun had genoten. Indien hij iets naliet, oordeelde men, was het dat hij zó arm niet was, maar slechts op een bepaald ogenblik over zijn goederen niet kon beschikken;... indien het achteraf bleek dat het mogelijk was, moest hij het « geleende » teruggeven.

Dit was een oud gebruik, zoals uit menig rekening blijkt. In 1715 (Pastoor van Noeteren) « item onfangen over de verkoopinge van de meubels Petri Daseleer 11 gulden 9 stuivers, item onfangen van de kleederen van Anna Eeckhout 26 gulden 7 stuivers, item van de goederen van Liven Callebaut 66 gulden 12 stuivers ». Dit alles ten profijte van de H. Geesttafel, want uit de rekeningen blijkt dat deze personen van de Armendis hadden geprofiteerd. — In 1781 (Pastoor van Keerbergen) « item onfangen 97 gulden 10 stuivers soo veel aen d'Arme is gerestitueert door d'hoirs van Jooris Verbeiren en syne huysvrouwe, soo veel sij van desen Armen in almoesse hadden geprofiteert ». — In 1782 « ontfangen 54 guldens, soo veel den Arme goedvond ten laste van Judocus Buyl als hoir unique van sijne suster Adriene Buyl, soo veel de selve Adriana schuldig was over genoten penninge van desen Arme breeder bij conventie van 9 Mei 1781 » (65).

c *De armengoederen en andere inkomsten.*

De Armendis beschikte in 1503 over 41 verschillende partijen land en meers, groot o. 33 dagwand. Deze komen voor in het Renteboek van de H. Geest, onder de benaming « Dit sijn de goedinghen ende de gront van erven toebehoorende den helegen gheest van Haeltert ».

« Lant op de grootcoutere op den holenwech 81 r., — in de meere op meughem 50 r., — in callebouts hooric 1 dachw., — daer den wech doorgaet t groote Storpe waert 1 d., — boven doozen an dwibelsdal ½ d., — ½ dachw., — 'n oud ½ bunder, l. op doverste laervelt 1 d.

(65) Nota van Pastoor van Keerbergen (Par. Arch. Haaltert).

haghe 1 d. ½, l. op deuskensvelt achter den Woelbosch brouck 53 r., l. op dboechout velt 55 r., — achter Willekens brouck 25 r., — 36 r.; inden kakeyt 63 r. meersch, — 78 r. m., l. op den droescoutere aen den heerwech 97 r., int Areslot 1 d. 8 r., op den Meelcoutere 2 d. 11 r., op de bruelcoutere 48 r., — 1 d., op de cruyscoutere 1 d. 20 r., — 1 d. 61 r., op den Wijgaert 1 d. 5 r., op dmolevelt ½ d., — 55 r., op de Hoelbeke 1 d. 88 r., voor Landele o. 1 d., op thofstatvelt ½ d., — ½ d., op dbranteghemvelt ½ d., op dwijvelt ½ d., — 30 r., op dmespelrot 75 r., in den corten oerdsbrouck 1 d. meersch, op thoflant 80 r., op den bosch ten hee 60 r., op droescoutere 33 r., ten eechoute een stede, inden oerdsbrouck 24 r. meersch, in den corten oerdsbrouck ½ d. meersch ».

Verscheidene van deze partijen waren belast met een jaargetijde voor de zielerust van de schenker, veelal samen met een broodbedeling aan de armen.

Buiten deze goederen beschikte de H. Geesttafel van Haaltert nog over verschillende renten in geld en in natura (tarwe, koren, masteluin, erwten).

Daar naast erfelijke cijnzen « die de proviseurs van den heleghen gheest van Haeltert uutghegheven hebben int proffijt van den voorseyden heleghen gheest » (Renteb. H. Geest, 1503) (66).

In 1609 bedroegen de ontvangsten van pachten, losrenten en granen 793 pond 15 schellingen parisis; in 1771 waren de armgoederen verpacht voor 331 gulden 2 st. 1/2 (+ 1/2 van de pachtsom als wijngeld); in 1777 tegen 351 gulden 9 st. (+ 1/3 van de pachtsom als wijngeld voor het eerste jaar); in 1783 bracht de huur 372 gulden 17 st. 1/2 op.

Gedurende de 18e eeuw ontving de Armendis nog slechts enkele renten :

Kanunnik Lud. Oost fundeerde bij testament een eeuwigdurend jaargetijde op kosten van de Armendis, waartoe hij een rente schonk van 350 gulden (1699, 1718).

Begijntje Joanna van den Bossche, te Aalst, schonk aan de armen van Haaltert een rente van 8 pond groot, te genieten vanaf 1732 (1725).

Livina Cauwale, we Andries van de Vijvere, fundeerde ten voordele van de Armendis « 459 gulden 13 stuivers ende een blancke wisselgelt », ten laste van het dorp Haaltert-Kerksken, « wegens gelichte

---

(66) Zo rustte op het Hof ter Heiden een erfelijke cijns van 24 maten tarwe en 12 maten rogge. — Op 24 Augustus 1739 (door de ab. goedgekeurd 29/8/1739) werd een akkoord afgesloten tussen Romanus van den Hende en de H. Geestmeesters van Haaltert, waarbij de eerste een cijns van 19 maten tarwe en 8 maten rogge afkocht voor 400 gulden wisselgeld. De H. Geesttafel was verplicht deze som in hypoteek te zetten en de jaarlijkse opbrengst hiervan aan de armen te bedelen. De H. Geest behield haar volle rechten (jaarlijks 5 maten tarwe en 4 maten rogge) op de van het hof ter Heiden gescheiden goederen (2 bund. 1 dagw. land). — Deze cijns was vanaf 1709 betaald geworden in geld; sinds 1730 (wanneer het hof werd verkocht) niet meer betaald, gezien de koper Romanus van den Hende moeilijkheden maakte (Reg. Cap. 1727-40, 126 r., v.).

penningen volgens de selv. rek. daer van sijnde van daete 25 Aug. 1679 » (67).

Pastoor Cnudde schonk aan de H. Geesttafel van Haaltert, uitgezonderd tal van HH. Missen en allerlei schenkingen, al wat overbleef aan opbrengst van verkochte roerende goederen.

De rekeningen van de Armendis sluiten over het algemeen met een flink boni. Integendeel de rekeningen van 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1740, 1741 sluiten met een tekort van respectievelijk 318 guld. 6 3/4 stuivers, 269-2-, 285-2-, 235-12 3/4, 245-12-, 273-10 1/4, 249-6-, 391-2. In die jaren heerste immers een algemene noodtoestand over de wereld, zodat de Paus voor de Vastentijd van 1741 toelating verleende vlees te eten « omwille van de grote armoede, hongersnood », enz. (Febr. 1741) (68). Het jaar 1754 sloot met een tekort van 486 gulden 18 1/4 stuivers.

H. Geestmeesters.

1454 Jan Bouwens & Jan van de Wiele, 1574 Petrus de Hont en Jan van den Storme, 1592 Adr. de Zadeleer en Joos van Landuit, 1595 Jan Sterck en Henricus Roelandt, 1609 Petrus Ruyssinck en Antoon Kiekens, 1611 Antoon Kiekens, 1612 Adr. de Sadelere, 1613 Petrus Steenberge, 1615 Joannes Reddant, 1616 Joos de Sadeleer, 1621 Petrus van den Steen, 1622 Joannes de Sadeleer, 1624 Egidius Rijdant, 1626 Joannes van den Berghe, 1628 Livinus van Steenberghen, 1630 Joos Callebaut, 1631 Joos Bayens, 1632 Joannes Slachmulder, 1633 Joos Rijdant, 1634 Joos Ruyssinck, 1635 Joannes van de Perre, 1636 Joos de Hont, 1637 Joos de Sadeleer, 1651 Petrus Lievens, 1666 Petrus Lievens, 1669 Joannes Lievens, 1670 Joannes Verhoeven, 1671 Joos de Nil, 1676 Jan Roels, 1677 G. Coppens, 1678 Pieter Coppens in Musschezele, 1681 Henricus van Landuit, 1710 Gillis Meganck, 1711 Joannes Vijverman f. Adriaens, 1728 Joannes Smet, 1729 Petrus Batens, 1730 Joannes de Schuttere, 1731 Egidius de Rouck, 1732 Adr. Lievens, 1733 Livinus de Vuylder, 1735 Gerardus Coppens, 1736 Frans Moortgat, 1738 Jaspar Londerzele, 1739 G. Coppens, 1740 Petrus Verpaelt, 1741 Petrus Meganck, 1742 Adr. Sterck, 1744 Joos van der Stockt, 1750 Joannes Callebaut f. Joannis, 1752 Adr. Redant, 1755 Frans de Sadeler, 1756 Eg. Vijverman, 1757 Petrus Baetens f. Petri, 1758 Adr. Troch, 1760 Jo-Bapt. Trogh, 1761 Nicol. Seminck, 1762 Joos de Pril, 1763 Livinus Callebaut, 1764 Nicasius van der Stockt, 1765 Livinus Peirlinck, 1766 Joannes van der Eecken, 1767 Joos Coppens, 1768 en 1769 Joannes van der Eecken, 1770 Joos Renneboge.

Na de verleking van de armensteun zou de kerk haar liefdadigheidswerking evenwel niet stopzetten. Omstreeks de jaren 1840 ontstond in de parochie het kristelijk sociale werk der naastenliefde nl. het Genootschap van S. Vincentius à Paulo, dat zijn werking ten bate

---

(67) Deze fundatie was belast met een wekelijks Donderdag-Lof gedurende 6 maanden (Mei-1 Nov.), « met de benedictie van het H. Sacrament des Autaers voor ende naer elck Lof » (9 gulden voor pastoor en koster) + 5 gezongen Missen + 5 loven in het Oktaaf van H. Sacramentsdag (6 guld.).

(68) In 1739 werden publieke gebeden voorgeschreven gezien de voortdurende regen, die grote schade berokkende aan de vruchten (19/4/1739); id. in 1740, omwille « van de langdurige koude, met noorderwind, reeds o. 2 maand » (30/4/1740); id. « om de geweldige sneeuw, die vandaag viel en de koude regens, die bijna dagelijks vallen en het gebrek aan graan », daarom zullen gans de week solemnele gebeden gezegd worden (1/5/1740); het gure weder houdt nog steeds aan, op 13 Mei (Reg. Cap. 1724-40, 133 r., v.).

van de noodlijdenden verdubbelde gedurende de « hongerjaren » 1845-48, in samenwerking met de Openbare Onderstand.

Naast de armenzorg, stond op het voorplan de zorg om de wezen en ouden van dagen. Dank aan de edelmoedigheid van de parochianen, en op de eerste plaats dienen genoemd de juffrouwen Bernardine en Rosalie de Sadeleer die een gift van 13.000 goudfrank schonken, bracht pastoor De Pessemier hier een welingericht — en voor de periode van toen zelfs stijlvol — wezenhuis en ouderlingengesticht, het S. Jozefsgesticht, tot stand in 1890, dat werd toevertrouwd aan de toewijdende zorgen van de Zusters Penitenten van Opbrakel.

Het gesticht heeft thans een bevolking van ongeveer 80 personen, begoede en vooral min-begoede ouden van dagen.

Omstreeks 1925 werd door de Zusters van de H. Augustinus van het Hospitaal te Aalst een rusthuis, S. Annarust, ingericht door begoede oude mensen, dat een 20-tal personen herbergt.

(Wordt voortgezet)

IMPE. *J. de Brouwer.*

UIT HET OUDE VOLKSLEVEN

Een Diefstal te Geraardsbergen in 1744

Op 18 September 1744 stelden Jakobus Chrispiels, 40 jaar oud, zoon Jan, kleermaker en winkelier te Geraardsbergen, en zijn huisvrouw « Joossinna » van den Daele, dochter Pieter, 40 jaar oud, tussen 5 en 6 uur 's morgens vast dat het « water veynster » van hun huis open was en dat drie ruiten van de « boven glase » van het venster waren uitgedaan en weggedragen in de vijvers buiten de « Brussel poorte, met hare voorschaele ende een gewichte baecxken ».

Dieven waren dus ingebroken en hadden, naar de verklaring der echtelieden, afgelegd vóór « Petrus Anthonius de Clippele Poort Baillieu », de volgende koopwaar gestolen: « 7 stukken wit lijnwaad, 3 stukken grauw lijnwaad, een « crapken » blauw en een krapken gestreept lijnwaad, een krapken « carsaye » (karsaai = grof gekeperd laken, vroeger vooral gebruikt voor soldatenjassen), 30 katoenen « snuytdoecken », een deel gemaakte « treckmutsen », ongeveer 32 stuks, twee stukken « cloosterdoeck » (zeer fijn en los linnen weefsel), gestreept en ongestreept, met enige krappen, een stuk rollez (?) met een pak rijgkoorden en een pak « finoselle » (voor filoselle, grove zijde of floretzijde), zijden linten, een krapken « gestreepten Camericx doeck » (kamerdoek, batist, fijn linnen van Kamerijk), een pond specerijen en een pond « sayette », alles te zamen voor een bedrag van ongeveer 300 gulden waarde.

De daders bleven onbekend, maar in Juni van het volgende jaar werden te Galmaarden vijf personen, mannen en vrouwen, die aldaar logeerden bij Pieter Segers op de « Markt », gevangen genomen, nadat de zoon des huizes ze ondereen had horen vertellen over diefstallen waaraan ze deelgenomen hadden. Het ingesteld onderzoek leverde echter geen voldoende bewijzen op.

Te Meerbeke bij Ninove werden in verband daarmee ook twee Franse vaandelvluchtigen en een vrouw gevat, doch ook tegen dezen bestonden geen afdoende bewijzen. Op 20 Juli 1745 werden ze wegens bedelen en vagebonderen met geseling en eeuwige verbanning gestraft.

(RAB, Drossaard van Brabant, nr 104).

Constant Theys.

Het Geslacht De Vuyst en verwante Familiën

Wie zich bezighoudt met genealogische opzoekingen, komt vroeg of laat op een dood punt terecht, hetzij omdat te volgen sporen ontbreken, hetzij omdat de bronnen die in zijn bereik liggen uitgeput zijn. De door ons geraadpleegde archivalia, vrijwel uitsluitend de oude kerkregisters en de staten van goed en verkavelingen in de oude schepengriffies op het Rijksarchief te Gent, werden geheel doorgewerkt. Vooraleer andere bronnen aan te spreken, hebben wij het resultaat van onze navorsingen in de hierna volgende stamreeksen samengebundeld.

De door ons aldus verzamelde gegevens kunnen nu reeds aan menig zoeker grote diensten bewijzen. Ontelbaar zijn immers de familiën uit het Land van Aalst, die rechtstreeks of door aanverwantschap bij een of meer dezer stamreeksen zijn betrokken. Hun publicatie zal derhalve, naar wij hopen, bij velen welkom zijn. Omgekeerd verwachten wij van de belangstellenden, die ons over een of ander « dood punt » kunnen heenhelpen met gegevens door hen verzameld, dat zij ons daarover zullen willen inlichten. Aldus ontstaat een samenwerking, waarbij alle navorsers baat zullen vinden.

Het hoeft niet gezegd te worden, dat wij niet alle naamdragers, die ons bekend zijn, betreffende elke familie in onze studie hebben opgenomen. Wij hebben meer naamdragers van verspreide familiën, zoals de Vuyst, de Hont, van der Straten, de Cock, de Backer enz. opgetekend, dan wij er bij de behandelde stamreeksen hebben kunnen aanknopen. Ook die niet-gepubliceerde gegevens houden wij ter beschikking van de belangstellenden.

Om bondig te zijn, hebben wij meestal de namen van kinderen die de volwassen leeftijd niet bereikt hebben, eenvoudig achterwege gelaten. Om dezelfde reden hebben wij verzuimd stuk voor stuk de geraadpleegde bronnen te citeren. Slechts wanneer een afstamming moeilijk te bewijzen was, hebben wij in een nota de gegevens van het probleem aangeduid.

De hierna volgende stamreeksen bieden ons in feiten een gedetailleerde kwartierstaat van Antoon Theodoor de Vuyst, Notaris en Burgemeester te Borsbeke, † 1911. Het is opmerkenswaard dat werkelijk een gehele streek in die kwartierstaat is betrokken, een gebied namelijk dat zich uitstrekt tussen Semmerzake in het Westen, Schelderode, Oosterzele en Vlekkem in het Noorden, Haaltert in het Oosten en Ophasselt en St Blasius-Boekel in het Zuiden. De meeste voorouders bekleedden een aanzienlijke plaats in het leven van hun streek; vooral het aantal baljuws is indrukwekkend. Aldus levert onze studie meteen een bescheiden bijdrage tot de geschiedenis der streek.

1. de VUYST

I. — LIEVEN de VUYST, reeds † in 1617, × Tanneken SCHOLLAERT, † Ressegem 1617. Zij hadden de volgende kinderen :

1. Lieven, volgt onder II.
2. Pirijne.
3. Clasijne, × Rogier van MELCKEBEKE.
4. Adriaan.
5. Pieter.
6. Christoffel, volgt onder IIbis.
7. Janneken.
8. Livijne.

II. — LIEVEN de VUYST, † Aaigem 1.7.1640, × Kathelijne SCHOUPPE, dochter van Robrecht en van Elisabeth Ooghe. Uit dit huwelijk sproten :

1. Jan.
2. Geeraard, meier van Aaigem, † ibid. 17.4.1681, × Josine de SPIEGELEER, waarvan :
   a. Livijne.
   b. Pirijne, × Adriaan de WANDELE.
   c. Magdalena.
   d. Pieter, † Ressegem 29.6.1712, × Paschijne RENNEBOGHE, ×× Kathelijne de PAUW. Hij liet na uit zijn eerste huwelijk :
      1) Cornelis, × Tanneken TIBAUT, † Ressegem 27.2.1718. Waarvan :
         a) Jan; b) Adriane; c) Joos; d) Adriaan; e) Neelken.
      2) Anneken, × Jan van LIEDEKERCKE.
      Uit zijn tweede huwelijk :
      3) Janneken.
   e. Cornelis.
3. Marten, volgt onder III.
4. Michiel, † Aaigem 1660, × Kathelijne van der HAEGEN. Zij lieten na :
   a. Geeraard, † Aaigem 1681, × Magdalena HAELTERMAN, waarvan :
      1) Kathelijne.
      2) Gijsbrecht, ° Aaigem 18.3.1680.
   b. Kathelijne, × Pieter de RIJCK.
   c. Robrecht, † Aaigem 19.3.1699, × Petronella BAEYENS, waarvan :
      1) Pieter, × Josina BOSSAERT. Zij hadden :
         a) Adriaan; b) Elisabeth.
      2) Elisabeth.
      3) Arent, × Pirijne CASTEELS, waarvan :
         a) Jan, Aaigem 7.3.1719; b) Petronella.
      4) Adriaan.
      5) Christine.
5. Robrecht.
6. Pieter.
7. Charles.
8. Maaiken.

III. — MARTEN de VUYST, † Aaigem 6.11.1677, × Elisabeth de HONT, dochter van Pieter en van Barbele Standaert. Hij hadden volgende kinderen :

1. Geeraard, jong gestorven.
2. Maaiken, arme clare te Antwerpen.
3. Pieter, volgt onder IV.
4. Joos.
5. Janneken, × Hendrik PEELMAN.
6. Jacquemijne.
7. Adriaan, × Aaigem 23.8.1689, Joanna de HONT. Uit dit huwelijk :
   a. Elisabeth, ° Aaigem 2.2.1690.
   b. Pieter, ° ibid. 22.8.1696.
   c. N....., ° ibid. 30.10.1699.
8. Jan.

IV. — PIETER de VUYST, ° Aaigem 6.9.1647, † ibid. 18.3.1709, × ibid. 27.6.1679 Neelken SCHOUPPE, dochter van Jan en van Bouwijne de Blieck, weduwe van Jan de Hont en van Jan Strobbe. Uit dit huwelijk stammen :

1. Joos, burgemeester van Aaigem, † ibid. 1723, × Adriane de VULDER, en ×× Marie Anne MARCX. Hij liet na uit zijn eerste huwelijk :
   a. Pieter, ° Aaigem 11.2.1711.
   b. Joos, ° ibid. 1712.
   c. Marie Anne, ° ibid. 1714.
   d. Jan, ° ibid. 1717.
   e. Adriaan, ° ibid. 23.9.1719.
2. Adriaan.
3. Jan, volgt onder V.
4. Jenne, × Hendrik PEELMAN.
5. Jacquemijne, × Joos van BOCKSTAEL.

V. — JAN de VUYST, † Aaigem, 26.4.1725, × Adriane van de PERRE, dochter van Jan en van Josina de Hont. Hij hadden volgende kinderen :

1. Hendrik, ° Ressegem 22.4.1710, × Cornelia HANSSENS.
2. Jan Frans, volgt onder VI.
3. Pieter, ° Aaigem 9.7.1715, × Anna Livijne de HONT.
4. Elisabeth, ° ibid. 24.7.1717, × Ferdinand STANDAERT.
5. Geeraard, ° ibid. 14.3.1719.

VI. — JAN FRANS de VUYST, ° Aaigem 9.1.1713, ontvanger van Aaigem en Vlekkem (1753-90), Heldergem (1756-72), Herzele (1759-92), Ressegem en Borsbeke (1747-66), † Ressegem, 5.9.1794, × ibid. 23.4.1750 Anna Livina de VUYST, dochter van Adriaan en van Albertine Schouppe, ° Ressegem 7.3.1720, † ibid. 22.2.1763. Zij lieten na :

1. Elisabeth, ° Ressegem 31.1.1751, × Frans KIELMAES.
2. Geeraard, ° ibid. 12.9.1752, † kind.
3. Geeraard, °ibid. 8.9.1753, † kind.
4. Geeraard, volgt onder VII.
5. Christiaan, ° ibid. 27.1.1758, † jong.
6. Joos, ° ibid. 14.7.1761, × ibid. 3.8.1784 Joanna Maria van der SMISSEN.

VII. — GEERAARD de VUYST, ° Ressegem 30.8.1755, ontvanger van Ressegem en Borsbeke (1767-90), Woubrechtegem (1776-90), Sint-Antelinks (1778-90) en Heldergem (1787-90), notaris te Borsbeke, † Borsbeke 23.12.1817, × Marie Lucie van der STRAETEN, dochter van Maximiliaan en van Isabelle Thérèse Standaert, ° Vlierzele 1761. Zij hadden volgende kinderen :

1. Sebastiaan Jozef, volgt onder VIII.
2. Charles, † Burst, × Eugénie GALLE, ×× Victoire QUINTYN. Hij had uit zijn eerste huwelijk :
   a. Marie, × Jozef LANGENDRIES.
   b. Constant Jozef, × Thérèse van DURME, waarvan afstammelingen.
   c. Leopoldine, × Jan van YPER.
   Uit zijn tweede huwelijk :
   d. Antoinette, † ongehuwd.
   e. Kamiel, × N..... JACOBS, waarvan afstammelingen.
   f. Sidonie, × Placide de PORRE.
3. Marie Josephine, ° Borsbeke 24.5.1792, † Nieuwerkerken 9.2.1870, × Jan Baptist BAETEN, brandewijnstoker te Nieuwerkerken, † ib. 23.5.1848, zoon van Pieter Jan en van Petronella Schouppe (1).
4. Constant, × Antoinette Marie de VUYST, ° Aalst 15.4.1794, † Borsbeke 13.2.1863. Uit dit huwelijk :
   a. August.
   b. Kamiel, × Pauline de SMET, waarvan afstammelingen.

---

(1) Zie **Het Land van Aalst,** 1950, pp. 201-207, Jan LINDEMANS, **Het geslacht Baeten.**

VIII. — SEBASTIAAN JOZEF de VUYST, ° Ressegem 1.4.1786, notaris te Borsbeke, maire en burgemeester van Borsbeke, Ressegem en Bambrugge, lid der Provinciale Staten van Vlaanderen, lid van het Nationaal Congres 1830, Ridder in de Leopoldsorde, † Borsbeke 14.1.1870, × Hillegem 18.7.1822 Sophie de COCK, dochter van Frans en van Bernardine Lucie van Heddegem, ° Hillegem 7.2.1795, † Borsbeke 6.5.1870. Uit dit huwelijk sproten :

1. Lucérine, ° Borsbeke 4.3.1826, † Oudenaarde 15.2.1900, × Jacques Lucien LIEFMANS, brouwer te Oudenaarde.
2. Antoinette Renilde, × Adolphe Hyacinthe TIBBAUT, notaris te Kalken, Voorzitter Kamer van Notarissen, Provinciaal Raadslid, burgemeester van Kalken, ° Wetteren 24.1.1824, † Kalken 12.12.1895.
3. Antoon Theodoor, volgt onder IX.
4. Karel Antoon, † ongehuwd.

IX. — ANTOON THEODOOR de VUYST, ° Borsbeke 1.8.1836, notaris en burgemeester te Borsbeke, Ridder in de Leopoldsorde, † ibid. 25.6.1911, × Eine 26.4.1862 Zoë Isabelle Marie Justine van der STRAETEN, ° Eine 14.6.1840, † Borsbeke 21.3.1936. Zij lieten volgende kinderen na :

1. Paul Marie Joseph, volgt onder X.
2. Irma Marie Josephine Sophie, ° Borsbeke 15.3.1865, † Gent 21.12.1924, × Borsbeke 20.10.1885 Prosper Frans Marie THUYSBAERT, ° Lokeren 21.4.1853, notaris, achtereenvolgens lid van de gemeenteraad, schepen en burgemeester van Lokeren, lid en ondervoorzitter van de Provinciale Raad van Oost-Vlaanderen, Voorzitter der Kamer van Notarissen van het arrondissement Dendermonde, Commandeur in de Orde van St Gregorius, Ridder in de Leopoldsorde, † Lokeren 3.6.1908.
3. Marie Lucie Justine, ° Borsbeke 15.8.1867, Ridder in de Kroonorde, Erekruis Pro Ecclesia et Pontifice, † Aalst 19.1.1942.
4. Charles, † kind.
5. Elisa Marie Antoinette Françoise, ° Borsbeke 5.7.1872, Dame van het H. Hart, † Jette 30.6.1906.
6. Joseph Jacques Oscar Marie, ° Borsbeke 17.12.1873, Dr juris, notaris en burgemeester te Borsbeke, Officier in de Leopolds- en Kroonorde, † Gent 19.2.1952, × Aalst 18.11.1902 Emilie Marie Francine MOYERSOEN, ° Aalst 5.7.1874, † Borsbeke 12.11.1954. Uit dit huwelijk :
   a. Eugénie Marie Antoinette Wivine Ghislaine, ° Borsbeke 23.9.1903, × ibid. 25.6.1929 Joseph Antoine Olivier Marie DIERCKSENS, ° Antwerpen 2.1.1902.
   b. Marie Josèphe Zoé Romanie Ghislaine Wivine, ° Borsbeke 5.2.1905, × ibid. 11.8.1932 Adalbert Paul August Ghislain de SCHRIJVER, ° Gent 12.4.1903, Dr med. te Gent.
   c. Simone Marie Hélène Paule Ghislaine Wivine, ° Borsbeke 7.1.1906, Eerwaarde Moeder Marie de la Croix van de Kanunnikessen van St Augustinus.
   d. Joseph Marie André Ghislain Wivine, ° Borsbeke 28.8.1908, Dom Clément van de Benediktijnerabdij te Maredsous.
   e. Charles Marie Gustave Prosper Ghislain Wivine, ° Borsbeke 28.8.1908, notaris en burgemeester te Borsbeke, × Binche 6.8.1935 Marie Thérèse de STEXHE, ° Marchienne-au-Pont 23.2.1912. Ouders van :
      1) Thérèse Hélène Joseph Charlotte Alberte, ° Gent 21.10.1936.
      2) Cécile Marie Emilie Joseph Alberte Noelle, ° Gent 22.12.1937.
      3) Michel Paul Eugène Marie Albert, ° Gent 6.6.1939, † ibid. 18.2.1942.
      4) Charles Albert Marie Joseph Raphael, ° Gent 27.1.1941.
      5) Pierre-Michel Alfred Elisabeth Albert, ° Gent 18.12.1942.
      6) Wivine Marie Elisabeth Pierre Michel, ° Gent 4.9.1945.
      7) Baudouin Jean Marie Sophie Michel, ° Gent 3.1.1948.
   f. Jean Marie Gustave Prosper Ghislain Wivine, ° Borsbeke 2.3.1910, † ibid. 14.9.1911.
   g. Paul Marie Louis Prosper Ghislain Wivine, ° Borsbeke 25.2.1911, Jezuïet, missionaris in Kongo.
   h. Elisabeth Marie Herminie Augusta Ghislaine Wivine, ° Borsbeke 9.9.1912,

× ibid. 22.2.1938 Léopold Léon Fernand Marie Joseph Ghislain DERBAIX, ° Binche 5.5.1910, notaris te Binche.

i. Albert Marie Herminie Martin Emile Jean, ° Borsbeke 31.3.1916, † ibid. 3.12.1930.

j. Marie-Antoinette Odile Ghislaine Wivine, ° Borsbeke 17.3.1917, × ibid. 18.6.1947 Emile Albert Marie Ghislain SPINETTE, ° Quévy-le-Petit 12.7.1917, kolonist.

7. Julia Georgette Marie Constance, ° Borsbeke 10.10.1875, † ibid. 29.12.1884.
8. Anna, Dame van het H. Hart te Linthout (Brussel).

X. — PAUL MARIE JOSEPH de VUYST, ° Borsbeke 10.12.1863, Dr jur. Ing. agronoom, Directeur-Generaal bij het Ministerie van Landbouw, Commandeur in de Orde van St Sylvester, Groot-Officier in de Leopoldsorde, Groot Kruis in de Leopold II Orde enz., † Borsbeke 22.9.1950, × Assebroek 3.6.1896 Herminie Marie Camille Bernardine ROELANDTS, ° Assebroek 30.6.1867, van wie :

1. Antoine Camille Bernard Paul Marie Joseph, volgt onder XI.
2. Marie-Anne Zoë Arthur Herminie, ° Gent 12.12.1898.
3. Madeleine Marie Joseph, ° Gent 24.12.1899, × Etterbeek 12.1.1924 Aimé Louis Antoine Marie THIENPONT, ° Oudenaarde 25.1.1895, Ing. agronoom te Rosoy (Oise).
4. Jeanne Marie Josèphe Marguerite Irma, ° Gent 6.6.1901.

XI. — ANTOINE CAMILLE BERNARD PAUL MARIE JOSEPH de VUYST, ° Gent 19.6.1897, Directeur bij de Nationale Bank van België, × Brussel 13.11.1928 Isabelle van BRABANDT, ° Antwerpen 20.9.1907, † Brussel 20.1. 1954, ouders van :

1. Anne, ° Peking (China) 20.9.1929, × St Lambrechts-Woluwe 5.5.1954 Jacques BROCHIER, ° Brussel 3.2.1929.
2. Françoise, ° Peking 19.3.1931.
3. Paul, ° Brussel 5.3.1933.
4. Camille, ° Peking 4.8.1935.

IIbis. — CHRISTOFFEL de VUYST, † Ressegem 3.11.1657, × Joanna de VUYST, dochter van Matthys en van Susanna Ondermaerck, † ibid. 1684. Zij lieten na :

1. Joanna, † Ressegem 7.7.1671, × Pieter MACHIELS, † ibid 26.1.1668; × × Arent van TURTELBOOM.
2. Jan.
3. Cornelis, volgt onder III.
4. Jacques.
5. Gillis.

III. — CORNELIS de VUYST, ° 1644, † Ressegem 19.12.1699, × ibid. 2.10. 1668, Livijne COORDE, ° Burst 26.2.1646, dochter van Jan en van Adriane van de Noortgaete, † Ressegem 16.9.1720. Zij hadden volgende kinderen :

1. Jenne, × Pieter HEREMANS, † Haaltert 13.2.1715.
2. Adriane, † Ressegem 1.2.1700, × Pieter de TEMMERMAN.
3. Geeraard, burgemeester van Ressegem, † ibid. 1765, × 1702 Adriane van der SMISSEN, × × Maria van den BOSSCHE.
4. Adriaan, volgt onder IV.

IV. — ADRIAAN de VUYST, ° Ressegem 1686, × Heldergem 5.11.1709 Albertine SCHOUPPE, ° Aaigem 7.9.1687, dochter van Pieter en van Catharina van den Bossche, † Borsbeke 6.10.1721, × × Catharina PHILIPS. Hij had uit zijn eerste huwelijk :

1. Joos, ° Ressegem 26.12.1711, × Livijne de HONT.
2. Pieter Jan, ° ibid. 28.12.1714, × Catharina GRAUW, × × Elisabeth ROOSENS.
3. Cornelia, ° ibid. 21.6.1718, × Pieter van DAMME.
4. ANNA LIVINA, ° ibid. 7.3.1720, † ibid. 22.2.1763, × ibid. 23.4.1750 Jan Frans de VUYST, zoon van Jan en van Adriane van de Perre, **zie supra.**

Uit zijn tweede huwelijk :

5. Maria Anna, × Joos de CLERCQ, te Velzeke.
6. Philip, te Borsbeke, × Angeline BRIJS.
7. Christina, × Frans BRACKE.
8. Geeraard, priester, onderpastoor te Scheldewindeke.

2. SCHOUPPE

I. — ROBRECHT SCHOUPPE, † Aaigem 10.3.1647, × Elisabeth OOGHE, lieten na :

1. Jan, volgt onder II.
2. Michiel.
3. Pieter, × 1631 Maria van DUYST. Zij hadden volgende kinderen :
   a. Robrecht, ° 1632.
   b. Maria, ° Aaigem 24.8.1638.
   c. Michiel, ° ib. 27.8.1640.
   d. Catharina, ° 1642.
   e. Joanna, ° 1645.
4. Frans, † Aaigem 1645, × Barbele de HAENE. Uit dit huwelijk sproten :
   a. Robrecht, ° 1626.
   b. Hans, ° 1628.
   c. Kathelijne, ° 1631.
   d. Bette, ° 1634.
   e. Pieter, ° Aaigem 19.4.1635, × Elisabeth de BREUCKER, † ib. 21.5.1669, × × Jenneken van de PERRE, † 1692. Hij had uit zijn eerste huwelijk :
      1) Janneken, ° 1665, † 1715, × Pieter van IMPE.
      Uit de tweede echt :
      2) Pieternelle.
5. Adriaan, × Cornelia BAUWENS, liet na :
   a. Robrecht, ° 1631.
   b. Anthon, ° 1634.
   c. Bartel, ° 1637.
   d. Maria, ° 1638.
6. Gillis.
7. Jacques, × Josyne LIEVENS. Hij liet na :
   a. Robrecht, † Aaigem 29.1.1692, × Janneken SCHOUPPE, dochter van Jan en van Barbele de Swaef, × × Livijne van de NOORTGATE. Hij had volgende kinderen uit zijn eerste echt :
      1) Barbele, ° 1666.
      2) Maaiken, ° 1668.
      3) Pieter, ° 1671.
      4) Jan, ° 1680.
      Uit zijn tweede echt :
      5) Joos, ° 1684.
      6) Geert, ° 1686.
      7) Kathelijne, ° 1688.
      8) Elisabeth, ° 1691.
   b. Bartel, ° 1645.
   c. Adriaan, ° 1648.
8. KATHELIJNE, × Lieven de VUYST, † Aaigem 1.7.1640, **zie supra.**
9. Bartel, volgt onder IIbis.
10. Janneken, × Geeraard de HONT, † Aaigem 28.10.1670.
11. Elisabeth, × Jan de BRUYCKER, † 1645, × × Adriaan KINTS, † 1648.
12. Maaiken, × Lieven de TAVERNIER.
13. Robrecht, † 1668, × Anneken de RIJCKE. Uit dit huwelijk :
   a. Janneken, × Anthon de PAEPE.
   b. Elisabeth, ° Aaigem 3.8.1646.
   c. Jan, ° ibid. 26.6.1644.
   d. Jacquemijne, ° 1649, × Pieter van GIJSEGHEM.
   e. Clasijne, ° 1658.

II. — JAN SCHOUPPE had volgende kinderen :

1. Jan, volgt onder III.
2. Gillis, † Aaigem 1676, × Kathelijne de BREUCKER, waarvan :
   a. Jan, ° 1650, † Aaigem 1721, × Pirijne van der MUELEN, ouders van :
      1) Joanna Maria, × Pieter van WASSENHOVE.
      2) Jan, ° 1700.
      3) Geeraard, ° 1703.
      4) Gillis, ° 1706.
      5) Pieter, ° 1709.
   b. Cornelis, ° 1654.
   c. Maaiken, ° 1652.
   d. Tanneken, ° 1657, × Cornelis SCHOUPPE, zoon van Bartel en van Maria van der Muelen, † Aaigem 31.8.1717.
   e. Joos, ° 1662.
   f. Pieter, ° 1665, × Anna van SANTEN. Hij liet na :
      1) Pieternelle, ° 1700.
      2) Marie, ° 1704.
      3) Frans, ° 1711.
   g. Eisabeth, ° 1666.
3. Adriaan.

III. — JAN SCHOUPPE, koster van Aaigem, † ibid. 13.11.1678, × Bouwijne de BLIECK, dochter van Cornelis. Zij hadden volgende kinderen :

1. NEELKEN, ° Aaigem 29.8.1631, × Jan de HONT, zoon van Geeraard en van Joanna Schouppe, † 1668, ×× Jan STROBBE, zoon van Baven, † 1677, ××× Aaigem 27.6.1679, Pieter de VUYST, zoon van Marten en van Elisabeth de Hont, ° Aaigem 6.9.1647, † ibid. 18.3.1709, **zie supra.**
2. Janneken, † Aaigem 10.9.1694, × Joos de HONT, zoon van Pieter en van Barbara Standaert, boer op het Hof te Gansepoele, † Aaigem 1693,

IIbis. — BARTEL SCHOUPPE, × Lysbet STANDAERT, ouders van :

1. Cornelis, armmeester van Aaigem, † ibid. 1693, × Catharina de HERDE. Zij hadden volgende kinderen :
   a. Bartel.
   b. Elisabeth, ° Aaigem 17.5.1646, × Joos van WASSENHOVE, zoon van Adriaan.
   c. Jan, ° ibid. 12.2.1648, † ibid. 19.12.1708, × Josyne van der LINDEN. Hij liet na :
      1) Lysbet, ° 1697.
      2) Symoen, ° 1700.
      3) Jan, ° 1703.
      4) Gillis, ° 1707.
   d. Marie, × Gillis de BISSCHOP, zoon van Michiel.
2. Joos.
3. Symoen.
4. Jan, × Barbele de SWAEF, † Aaigem 1671, ouders van :
   a. Symoen, ° 1640, Karmeliet.
   b. Janneken, × Robrecht SCHOUPPE, zoon van Jacques en van Josyne Lievens, † Aaigem 29.1.1692.
   c. Josyne, ° 1645, begijn te Aalst.
   d. Bartel, ° 1647.
   e. Adriane, ° Aaigem 10.12.1647, begijn te Aalst.
   f. Kathelijne, ° 1651, begijn te Aalst.
5. Jenneken, × Adriaan de WINTER, zoon van Joos.
6. Bartel, volgt onder III.

III. — BARTEL SCHOUPPE, erfmeier van Aaigem en Vlekkem, woonde op Haselbeek, † Aaigem 30.10.1667, × Maaiken van der MUELEN. Zij lieten na :

1. Margriet, ° Aaigem 29.9.1639, × Joos van LANDUYT.
2. Josyne, ° ibid. 1642, † kind.
4. Pirijne, ° ibid. 1643, † kind.

4. Pieter, volgt onder IV.
5. Joos, ° Aaigem 21.1.1647, † ibid. 3.1.1708, × Petronella ROELS, ouders van:
   a. Cornelis, ° 1689.
   b. Pieter, ° 1691.
   c. Adriaan, ° 1696.
   d. Symoen, ° 1701.
6. Kathelijne, ° Aaigem 22.2.1649.
7. Symoen, ° ibid. 27.6.1651, † Haaltert 1718, × Adriane RYDANT, ×× Joanna van IMPE. Hij liet na uit zijn eerste huwelijk:
   a. Pieter.
   b. Lieven.
   c. Adriaan.
   d. Pieternelle, × Joos van IMPE.
   Uit zijn tweede huwelijk:
   e. Elisabeth, × Adriaan MEGANCK.
   f. Cornelis.
   g. Jan.
8. Adriaan, ° Aaigem 22.1.1654, † kind.
9. Cornelis, ° ibid. 10.11.1655, † ibid. 31.8.1717, × Anna SCHOUPPE, dochter van Gillis en van Kathelijne de Breucker. Zij hadden:
   a. Pieter, † Aaigem 16.12.1722, × Elisabeth van BOVEN.
   b. Anthon.
   c. Joos.
   d. Lieven.
   e. Maria, × Jan COPPENS.
   f. Adriane, × Philip de SMET.
10. Lieven, ° Aaigem 22.2.1661, × Anna van LATHEM, † ibid. 28.6.1720. Kinderen:
   a. Barbele, ° 1715.
   b. Jacques, ° 1717.
   c. Adriane, ° 1719.

IV. — PIETER SCHOUPPE, ° Aaigem 30.11.1644, erfmeier van Aaigem en Vlekkem, brouwer te Aaigem, † ibid. 21.5.1704, × Ophasselt 17.2.1672 Catharina van den BOSSCHE, dochter van Jan en van Anna van den Damme, ° St-Lievens-Esse 14.5.1655, † Aaigem 27.5.1722 (×× Gillis van Durme). Zij hadden volgende kinderen:

1. Maria, ° Aaigem 13.4.1673, × Jan van den STEENE.
2. Pieter, ° ibid. 22.3.1675, † jong.
3. ANTHONETTE, ° ibid. 18.10.1677, † Heldergem 21.6.1725, × Heldergem 8.5.1706 Jan van AUDENHOVE, † ibid. 18.12.1707, ×× Joos BUYSE, burgemeester van Heldergem, zoon van Joos en van Catharina Michiels, † Heldergem 11.10.1762, **zie infra.**
4. Joanna, ° Aaigem 1.11.1678, × Joos COPPENS.
5. Jan, ° ibid. 24.6.1680, † jong.
6. Joos, ° ibid. 16.4.1682, erfmeier van Aaigem en Vlekkem sinds 1704.
7. Livijne, ° ibid. 30.1.1684, × Jan de RIJCKE.
8. Elisabeth, ° ibid. 17.2.1686, × Joos PELEMAN, ×× Gillis van DURME fs Jans.
9. ALBERTINE, ° ibid. 7.9.1687, † Borsbeke 6.10.1721, × Heldergem 5.11.1709 Adriaan de VUYST, zoon van Cornelis en van Livijne Coorde, **zie supra.**
10. Anna, ° Aaigem 13.11.1689, × Jan ROCKELE.
11. Lucie, ° ibid. 24.9.1694, † jong.
12. Cornelia, ° ibid. 28.4.1697, × Geeraard van DURME.
13. Willem, ° 1700.

3. de BLIECK

CORNELIS de BLIECK, woonde te Munte, † Semmerzake 1.12.1642, × N....., ×× Janneken de ROUCK. Hij liet na uit zijn eerste echt:

1. Cornelis.
2. Catharina.

3. BOUWIJNE, reeds † in 1642, × Jan SCHOUPPE, † Aaigem 13.11.1678, **zie supra.**
Uit zijn tweede echt :
4. Hansken, ° ca. 1637.

4. van den BOSSCHE

I. — WILLEM van den BOSSCHE, × Josyne SMETS, ouders van :

1. Jan, volgt onder II.
2. Gillis, tweelingbroer van voorgaande, ° Steenhuize 17.2.1607.
3. Adriaan, ° ibid. 5.7.1611, schepen van St-Lievens-Esse 1672-74, × Catharina CROMPHOUT, † St-Lievens-Esse 2.12.1677, die nalieten :
   a. Marie, × Pieter ERREGOT.
   b. Joos, ° 1654.
   c. Adriane, ° 1660.
   d. Janneken, ° 1662.
4. Elisabeth, ° Steenhuize 1.5.1616.
5. Maria, ° ibid. 9.12.1618.

II. — JAN van den BOSSCHE, ° steenhuize 17.2.1607, boer op het Hof ter Erpen te St-Lievens-Esse, † St-Lievens-Esse 22.12.1658, × Anna van den DAMME (×× Pieter de Clerck), † ibid. 9.10.1666. Zij hadden volgende kinderen :

1. Jooris, boer op het Hof ter Erpen.
2. Anthonette, ° St-Lievens-Esse 19.11.1651, × ibid. 2.10.1669 Jan de CLIPPEL, griffier van Ophasselt.
3. CATHARINA, St-Lievens-Esse 14.5.1655, † Aaigem 27.5.1722, × Ophasselt 17.2.1672 Pieter SCHOUPPE, † Aaigem 21.5.1704, **zie supra,** ×× Gillis van DURME.
4. Jan.
5 Anthon.

5. de HONT (te Aaigem)

I. — JOOS de HONT, vader van :

II. — PIETER de HONT, × Barbara STANDAERT, dochter van Adriaan, † Aaigem 22.7.1676. Hij had uit een vorig huwelijk (1) :

1. Geeraard, † Aaigem 28.10.1670, × Janneken SCHOUPPE, dochter van Robrecht en van Elisabeth Ooghe. Zij lieten na :
   a. Pieter.
   b. Janneken, × Pieter de LAETERE.
   c. Josyne, † Aaigem 23.3.1698, × Geeraard ADRIAENSENS.
   d. Jan, † Aaigem 18.6.1668, × ibid. 7.6.1657 Neelken SCHOUPPE, dochter van Jan en van Bouwijne de Blieck (×× Jan Strobbe, ××× Pieter de Vuyst), ouders van :
      1) Jan, ° 1663 en 2) Maaiken, ° 1666.
   e. Kathelijne, reeds † 1670, × Jan BEERENS.
   f. Elisabeth, reeds † 1670, × Guillam de SPIEGELEER.
   g. Adriane, reeds † 1670, × Gillis de SADELEER.
   h. Martijne, reeds † 1670, × Joos BEERENS.

Uit zijn huwelijk met Barbara Standaert :

2. Marie, reeds † 1678, × Gijsbrecht ANTHONIS.
3. ELISABETH, × Marten de VUYST, † Aaigem 6.11.1677, **zie supra.**
4. Paschijne, × Gillis van MIGHEM, ×× Gillis de CLERCQ.
5. Barbara, × Boudewijn CAPPUYNS, ×× Michiel de FRAY.
6. Livijne, ° Aaigem 18.3.1630, begijn te Aalst, † 1.3.1702.
7. Joos, ° Aaigem 13.10.1632, boer op het Hof te Gansepoele, † ibid. 1.8.1683,

---

(1) In de Staat van goed van Geeraard de Hont, wordt deze betiteld als zoon van Pieter, en als broer van Joos de Hont fs Pieter.

× ibid. 6.9.1657 Janneken SCHOUPPE, dochter van Jan en van Bouwijne de Blieck, † Aaigem 10.9.1694. Zij hadden volgende kinderen :

a. Pieter, × Geertruid van den BERGHE, † Aaigem 30.3.1704, waarvan afstammelingen.
b. Jan, reeds † 1694, × Jenneken BAEYENS, dochter van Niklaas.
c. Adriane, × Jaspar van LANDUYT.
d. Geerdijne, begijn te Aalst.
e. Josyne, † Aaigem 30.9.1702, × Adriaan van CAUTEREN, boer op het Hof te Gansepoele, kerkmeester van Aaigem.
f. Anneken, × Jan MOOCK.
g. Ferdinand, in het buitenland.

8. Josyne, ° ibid. 22.4.1635.
9. Adriaan, ° ibid. 13.9.1637, † ibid. 1667, × Elisabeth de BREUCKER, dochter van Jan. Zij hadden :
   a. Gillis, ° 1664.
   b. Janneken, ° 1666.
10. Jacquemijne, ° ibid. 12.1.1641.

6. van de PERRE

I. — ADRIAAN van de PERRE, boer op het Hof te Putten te Kerksken. Had o.m. :

1. Pieter, volgt onder II.
2. Jacques, cit. 1664.

II. — PIETER van de PERRE, woonde « aen de Plaetse », † Kerksken 1651, × Livijne van de PERRE, dochter van Pieter, hertrouwde met Pieter Wellekens, zoon van Pieter, † Kerksken 28.5.1664. Zij hadden volgende kinderen :

1. Jan, volgt onder III.
2. Pieternelle, ° 1644.
3. Joos, ° 1647, vader o.m. van :
   a. Pieter, cit. 1693.
   b. Pieternelle, × Joos DOORMONT, † Kerksken 16.5.1710.
4. Elisabeth, ° 1651.

III. — JAN van de PERRE, woonde « aen de Plaetse » te Kerksken, hopkweker, † Tielt 1693, × Anneken BUYL, dochter van Adriaan, † 16.2.1668, ×× Josijne de HONT, dochter van Joos, † 1681, ××× Petronella van den HEYNDE. Hij liet na uit zijn eerste huwelijk :

1. Guillam-Frans, ° 1665, × Marie van de STEENE, dochter van Adriaan, † Kerksken 7.4.1710, ×× Livijne de PAEPE. Hij had uit zijn eerste echt :
   a. Pieternelle, × Adriaan de COEN.
   b. Adriane, ° 1694, † Haaltert 9.2.1734, × Jan van der HOEVEN.
   c. Marie, ° 1696, × Adriaan de SCHRIJVER.
   d. Jan, ° 1699, × Marie van SINAY, dochter van Niklaas, landmeter en koster te Haaltert, en van Joanne de Bolle.

   Uit zijn tweede huwelijk :
2. Elisabeth, ° 1673.
3. ADRIANE, ° 1676, × Jan de VUYST, † Aaigem 26.4.1725, **zie supra.**

   Uit zijn derde huwelijk :
4. Marie, ° 1683.
5. Josijne, ° 1685.

7. de HONT (te Haaltert)

JOOS de HONT, was vader van :

1. Pieter, † Haaltert 9.1.1678 zonder kinderen, × Janne de SADELEER, † ibid. 1677.
2. Joos, × Janne LIEVENS, dochter van Jan en van Maria de Schrijver.
3. Elisabeth, × Jan VERHOEVEN.
4. Jan.
5. JOSIJNE, † Kerksken 1681, × Jan van de PERRE, zoon van Pieter en van

Livijne van de Perre, hopkweker te Kerksken, weduwnaar van Anneken Buyl, **zie supra.**
6. Kathelijne, † Haaltert 19.8.1676, × Jan de SCHUTTER, zoon van Jan.

8. de VUYST

MATTHIJS de VUYST, † Ressegem 3.1.1656, × Susanne ONDERMARCK, ouders van :

1. Joos.
2. Pieter, † Ressegem 1678, × Elisabeth de WAELE.
3. JOANNA, † Ressegem 1684, × Christoffel de VUYST, zoon van Lieven en van Tanneken Schollaert, † Ressegem 3.11.1657, **zie supra,** ×× Anthon van den DRIESSCHE.
4. Arijne, × Joos de GREEVE.
5. Cornelis, reeds † in 1662, vader van :
   a. Anthon, ° 1656.

9. COORDE

I. — MATTHIJS COORDE, schepen van Ressegem 1660-61, × Kathelijne van ROKEGEM, ouders van :

1. Jan, volgt onder II.
2. Livijne, × Ressegem 2.9.1651 Jan de BACKER.
3. Passchier, schepen van Burst, Bambrugge en Zonnegem 1651, × Burst 13.1. 1648 Maria LAMBEEN. Zij lieten na :
   a. Matthijs, ° Burst 29.2.1649.
   b. Jan, ° Burst 29.12.1651.
   c. Catharina, ° Burst 17.2.1655.
   d. Martijne, ° Burst 21.11.1657.
4. Geeraard, ° Ressegem 7.8.1636, † Vlierzele 5.2.1698, × Ressegem 20.5.1658 Livijne HELLINCK, † ibid. 1676, ×× ibid. 11.3.1677 Josijne van MELCKEBEKE. Hij had uit zijn eerste huwelijk :
   a. Matthijs, schepen (1696-1717) en burgemeester (1718-30) van Vlierzele en Bavegem, × Maria BUYSE, dochter van Joos en van Catharina Michiels.
   b. Adriaan.
   c. Maria, × Ressegem 31.5.1685 Willem de WOLF.
   d. Joanne, × Joos KIELMAES, † Ressegem 10.12.1707, ×× Joos de COCK.
   e. Lieven, ° 1669.
   f. Passchier, ° 1676.
   Uit zijn tweede huwelijk :
   g. Adriane, ° Ressegem 12.3.1681.
   h. Geeraard, ° 1688.
   i. Livijne, ° 1691.

II. JAN COORDE, † Burst 11.6.1646, × Ressegem 12.10.1643 Adriane van de NOORTGATE (×× Geeraard van Melckebeke, zoon van Philip, † Ressegem 5.10.1664), van wie :

1. Catharina, ° Burst 12.2.1645, reeds † in 1666.
2. LIVIJNE, ° ibid. 26.2.1646, † Ressegem 16.9.1720, × Ressegem 2.10.1668, Cornelis de VUYST, zoon van Christoffel en van Joanna de Vuyst, † ibid. 19.12. 1699, **zie supra.**

10. van der STRAETEN

I. — JACQUES van der STRAETEN, burgemeester van Burst, Bambrugge, Zonnegem en Kottem, × Elisabeth BAETEN, dochter van Joos en van Martijne Linckebeke, † Zonnegem 18.10.1643. Zij hadden volgende kinderen :

1. Margriete, ° 1629.
2 Jan, ° 1632, schepen van Burst, Bambrugge en Zonnegem, † Zonnegem 7.12. 169?, × Anne MICHIELS, dochter van Jan, ×× Adriane MEULEMAN, dochter van Joos. Uit zijn eerste huwelijk sproten :

a. Margriete, × Mathijs van STEENDAMME.
b. Elisabeth, × Paschier de MOERLOOSE.
Uit zijn tweede huwelijk :
c. Marie, × Frans van der STRAETEN, zoon van Lieven en van Maria van der Muelen.
d. Pieternelle, ° 1674, reeds † 1705, × Steven COPPENS.
e. Ferdinandine, ° 1681, × Jan de SMET.
f. Janne, ° 1683, × Arnoud de MEYER.
g. Jan, ° 1686, schepen van Burst, Bambrugge en Zonnegem 1716-20.

3. Philip, ° 1636.
4. Lieven, volgt onder II.

II. — LIEVEN van der STRAETEN, ° 1639, boer op het Hof te Diepenborre, † Zonnegem, 1.12.1694, × Maria van der MUELEN, ° Burst 8.10.1644, dochter van Symoen en van Catharina van Gyseghem. Zij lieten na :

1. Frans, ° 1670, × Marie van der STRAETEN, dochter van Jan en van Adriane Meuleman.
2. Adriane, ° 1674.
3. Joanna, ° 1677.
4. Pieter, volgt onder III.
5. Anne Marie, ° 1683.
6. Jan Baptist, ° 1686.

III. — PIETER van der STRAETEN, ° 1680, schepen van Vlierzele en Bavegem 1719-22, † Vlierzele 28.2.1731, × St-Lievens-Houtem 28.11.1711 Joanna van AELBROUCK, ° St-Lievens-Houtem 24.3.1685, dochter van Lieven en van Maria van der Cruyssen (× × Jan de Moerlose), ouders van :

1. Marie Anne, ° 1712.
2. Sebastiaan, ° 1715 te Wichelen.
3. Maximiliaan, volgt onder IV.
4. Constantijn, ° 1718.
5. Marie Françoise, ° 1722.

IV. — MAXIMILIAAN van der STRAETEN, ° 1716, burgemeester van Vlierzele en Bavegem, griffier van de Heerlijkheid ter Breemt, † Vlierzele 2.11.1780, × Hillegem 1.5.1751 Isabelle Thérèse STANDAERT, ° Hillegem 3.3. 1732, dochter van Rochus en van Joanne Adriane Adriaensens, † Vlierzele 1791. Zij lieten na ;

1. Sebastiaan, griffier van ter Breemt, woonde te Oordegem, × Anna Catharina SCHOLLAERT.
2. Lieven Frans, volgt onder V.
3. Marie Alexandrine, × Ferdinand MATHYS.
4. Jan Frans.
5. MARIE LUCIE, ° Vlierzele 1761, † Borsbeke, × Geeraard de VUYST, notaris te Borsbeke, † ibid. 23.12.1817, **zie supra.**
6. Jan Antoon, ° Vlierzele 1765, praemonstr. monnik in de abdij van Park.
7. Caroline Livine, ° 1771, × Constant van der EECKEN.
8. Norbert, ° 1774, × Amelie BAETEN.
9. Constantijn.

V. — LIEVEN FRANS van der STRAETEN, ° Vlierzele 11.3.1754, griffier van Eine, Heurne en Mullem; baljuw van Eke en Ouwegem; zetter van de Kasselrij Oudenaarde; na de Franse revolutie olieslager te Eine; † Eine 8.11. 1828, × Isabelle Jeanne Catherine DUERMAEL, ° Gent 20.3.1768, dochter van Hendrik Jan Bernaard en van Catharina Rosa Belaen, † Eine 31.3.1858; ouders van :

1. Marie Sophie, ° Eine 1804, † ibid. 1833 zonder kinderen, × Frans MAES.
2. Amand, ° Eine 28.2.1807, burgemeester van Eine 1830-73, × Eulalie Caroline AMELOT, ° Zingem 15.2.1820, † Eine 17.3.1879, ouders van :
   a. Adelie Marie Isabelle, ° Eine 2.7.1841, † ibid. 22.12.1913.
   b. Achille François Justin, ° Eine 4.9.1843, burgemeester van Eine 1873-1921,

lid van de Provinciale Raad, † Eine 9.4.1921, × Marie Emma van den PEEREBOOM, waarvan afstammelingen.
3. Lieven Frans Jan Baptist, volgt onder VI.

VI. — LIEVEN FRANS JAN BAPTIST van der STRAETEN, ° Eine 12.12. 1809, handelaar in bouwmaterialen, † ibid. 24.11.1848, × Eine 8.7.1839 Justine VYVENS, ° Huise 19.1.1819, dochter van Jozef Jacques en van Lucie van der Straeten. Zij hadden volgende kinderen :

1. ZOE ISABELLE MARIE JUSTINE, ° Eine 14.6.1840, † Borsbeke 21.3.1936, × Eine 26.4.1862 Antoon Theodoor de VUYST, notaris en burgemeester te Borsbeke, † ibid. 25.6.1911, **zie supra.**
2. Amandine, † Somoka (Nebraska U.S.A.), × Polydore RUYSSCHAERT.
3. Oscar Edouard Marie Charles, ° Eine 26.2.1846, † ibid. 17.2.1871 zonder afstammelingen, × Celine RUYSSCHAERT.

11. BAETEN (te Zonnegem en Vlekkem)

I. — LIEVEN BAETEN, † Zonnegem 22.9.1628, × Jenneken CLAYS, ×× Pirijne van REPINGHE, dochter van Bernaard. Hij had uit zijn eerste huwelijk :

1. Joos, volgt onder II.
2. Jan, wellicht te vereenzelvigen met Jan Baeten fs Lieven, † Erwetegem 1669, × Joanna LIEVENS, ouders van :
   a. Joanna.
   b. Adriane.
   c. Anthonijne, × Marten van der STRICHT.
3. Adriaan, ° 1604.
4. Kathelijne, ° 1606.
5. Marie, ° 1608.
6. Marten, ° 1610.
7. Tanneken, ° 1612.
8. Jenneken, ° 1614.

Uit zijn tweede huwelijk :

9. Lieven, ° 1622.
10. Gillis, ° 1625.

II. — JOOS BAETEN, † Vlekkem 15.6.1646, × Martijne LINCKEBEKE, die nalieten :

1. Lieven, cit. 1646.
2. Pieter.
3. Kathelijne, † Vlekkem 18.11.1651, × Gillis van KEYMEULEN.
4. Jenneken, × Adriaan KIECKENS.
5. ELISABETH, † Zonnegem 18.10.1643, × Jacques van der STRAETEN, **zie supra.**
6. Josijne, † ca. 1640, × Symoen van der MUELEN (×× Catharina van Gyseghem).

12. van der MUELEN

I. — PIETER van der MUELEN, waarschijnlijk met Margriet van GYSEGHEM gehuwd, liet na :

1. Cornelis, × Petronella van LANDUYT, ouders van :
   a. Elisabeth, ° Burst 18.10.1626.
   b. Jan, ° Burst 1.9.1629.
   c. Joanna, ° Burst 9.2.1633.
   d. Margriet, ° Burst 16.12.1634.
   e. Pieter, ° Burst 20.5.1637.
   f. Symoen, ° Burst 19.4.1640.
   g. Maria, ° Burst 2.7.1642.
   h. Adriaan, ° Burst 25.2.1645, † Vlekkem 1689, × Josijne de MEYER.

2. Lieven, × Livijne de MEY, ouders van :
   a. Margriet, ° Burst 3.1.1629.
3. Catharina.
4. Symoen, volgt onder II.
5. MARIA, × Burst 12.6.1638 Bartel SCHOUPPE, erfmeier van Aaigem en Vlekkem, † Aaigem 30.10.1667, **zie supra.**
6. Andries, † Bambrugge 1676, × Maria CLAUS, dochter van Adriaan, † ibid. 16.5.1649. Zij hadden volgende kinderen :
   a. Pieter, ° Burst 21.7.1643, † ibid. 1709, × Petronella SEGERS, ouders van :
      1) Adriane, × Pieter van WAYENBERGH.
      2) Joanne; 3) Maria; 4) Anneken.
   b. Maria, ° Burst 28.3.1645, † jong.
   c. Petronella, ° Burst 5.5.1649.
7. Pieter, schepen van Herzele 1666, × Anna van der EECKEN.

II. — SYMOEN van der MUELEN, schepen van Burst, Bambrugge en Zonnegem, × Josijne BAETEN, dochter van Joos en van Martijne Linckebeke, † ca. 1640, ×× Catharina van GYSEGHEM. Hij had uit zijn eerste huwelijk :

1. Margriet, ° Burst 23.7.1637, × ibid. 1.7.1668 Joos van WASSENHOVE, zoon van Adriaan.

Uit zijn tweede huwelijk :

2. MARIA, ° Burst 8.10.1644, × Lieven van der STRAETEN, zoon van Jacques en van Elisabeth Baeten, † Zonnegem 1.12.1694, **zie supra.**
3. Gillis, ° Burst 14.12.1647, schepen van Burst, Bambrugge en Zonnegem.
4. Pieter, ° Burst 21.9.1650.
5. Adriaan, ° Burst 15.8.1653.
6. Jan, ° Burst 24.9.1656.

13. van AELBROUCK

I. — JOOS van AELBROUCK, × Janneken de METS, dochter van Jan en van Geertruid de Temmerman, lieten na :

1. Maaiken, ° St-Lievens-Houtem 30.11.1623.
2. Lieven, volgt onder II.
3. Elisabeth, ° ibid. 14.5.1634.
4. Josijne, ° ibid. 7.6.1638.

II. — LIEVEN van AELBROUCK, ° St-Lievens-Houtem 23.2.1629, schepen en burgemeester ibid. (1680-1712), † ibid. 14.10.1720, × ibid. 22.5.1660 Janneken de COCK, dochter van Pieter en van Josyne de Mil, † ibid. 9.1.1668, ×× ibid. 16.8.1668 Maria van der CRUYSSEN, ° Oombergen 24.12.1644, dochter van Jan en van Janneken Stockmans, † St-Lievens-Houtem 12.1.1716. Hij had uit zijn eerste echt :

1. Elisabeth, ° 1666.

Uit zijn tweede echt :

2. Jan, ° St-Lievens-Houtem 24.6.1670, † kind.
3. Frans Joos, ° ibid. 1.9.1672, schout van Vlierzele en Bavegem.
4. Adriaan, ° ibid. 5.7.1676, baljuw van Letterhoutem 1707-50.
5. Lieven, ° ibid. 2.7.1679.
6. Jan, ° ibid. 1.6.1682.
7. JOANNA, ° ibid. 24.3.1685, × ibid. 28.11.1711 Pieter van der STRAETEN, † Vlierzele 28.2.1731, **zie supra;** ×× Jan de MOERLOOSE.

14. de METS

I. — JAN de METS, vader van :

II. — JAN de METS, † St-Lievens-Houtem 1633, × Geertruid de TEMMERMAN, ouders van :

1. Jan.
2. Adriaan.

3. Joos.
4. JOANNA, × Joos van AELBROUCK, **zie supra.**
5. Adriane, × Jan de CONINCK, ×× Jan PINTE.
6. Elisabeth.
7. Antonijne.

(Wordt voortgezet).

BRUSSEL. **Leo Lindemans.**

Dienst voor Keizer Karel VI in 1740 te Aalst

Karel VI overleden op 20 Oktober 1740. Maria-Elisabeth, goevernante der Zuidelijke Nederlanden, schreef op 6 December voor dat in alle kerken en bidplaatsen een plechtige zieledienst zou plaats hebben.

Het kollegiaal kapittel van S. Maarten te Aalst nam volgende beslissingen, die door het stadsmagistraat werden goedgekeurd en aan de kloosters doorgegeven :

« Heden (9 Jan. 1741) ten twee uren naernoene zullen alle de clocken, te weten de Hooghmisse clocke, mautclock ende groote clock, luijden drij mael voor de vigilie, t'savonds ten ses uren drij mael, s'anderendaghs smorghens ten ses uren, neghen uren, twelf uren en t'savonts, ses weken langh s'morghens ende t'savonts ten sesuren ende s'noens ten twelfuren ».

« De vigilie geluijt sijnde met alle de clocken dezer (S. Maarten) kercke ende cloosters tot drij mael, sijn de vigilie begonst naer de completen, officierende den heer proost met den heer cantor en succentor ceremoniemeester ende bailliu, naer dat alles gereet was gemaeckt door de heeren van het magistrat als te weten een castrum doloris (lijkbaar) geheel hoogh verheven ende rontom vier a vijf reijen witte flambeuwen (kaarsen) ten getalle van hondert vierent'seventigh salvo justo ider van drij pont, veele verciert met de wapens van sijne keiserlijke Majesteit, op den autaer ses keirssen van vijf pont,- en drij van vijf pont op den triangel, den autaer geheel int swert behanghen tot de trappen toe; sijn in deselve vigilie gecompareert de heeren van het magistraet ende weesheeren alle in den rauw met langhe mantels en hebben geseten inde sittinghe van het magistraet, de welcke oock behanghen waeren in t'swert.

's Anderdaghs is de messe gedaen te neghen uren en half in volle musieck door den heer proost ter assistentie van de heeren Canonicken etca, naer dat het drijmael was geluijt met alle de clocken deser kercke ende cloosters... daer en is geen predicatie geweest nochte offer; waren gestelt vier stoelen op de vier hoecken van het castrum doloris voor den heere Deken ende Canonicken tot de commendationes animae volghens het pontificael romeijn, den heere proost sittende met sijne assistenten voor den triangel gelijck op hooghteijden ten tijde van de Commendationes, de welcke gesonghen sijn in het musieck en alles is geschiet volghens het pontifical Romeijn ende wederom drijmael geluijt met alle de clocken.

In alle de costen van dese uutvaert en heeft t'capittel niet een oirt gecontribueert, nochte niemant en heeft t'capittel gemolesteert om het te geven.

Nota. Naer de 10e Januari is maer eens geluijt met alle de clocken te weten 's morghens, 's noenens en t'savonts en niet drij mael midts datter perijkel was van den tooren te vallen soo geseijt wiert, ende alsoo hebben óock gelijt alle de cloosters tot drij maels daeghs, maer geen neghen mael ».

(Acta Capituli 1740-1758, p. 6 r., v., 7).

X.

HET LAND VAN AALST

Tweemaandelijks tijdschrift.

Voorzitter : Dr H. Vangassen, Steenweg op Denderhoutem, 53, Ninove.

Beheerder : Albert van Lul, de Nayerlaan 51, Vorst (Brussel), tel. 44.61.22, postrekening 41.45.92.

Redactiesecretaris : E.H. J. de Brouwer, pastorij, Impe.

Ruil- en recensiedienst : E.H. V. Gaublomme, Kerkstraat, 16, Erembodegem.

Prijs van het jaarabonnement voor leden : 100 fr., voor steunende leden : 200 fr. en voor ereleden : 500 fr.

INHOUD VAN Nr 2

1955

H. Vangassen. — Herlinkhove in 1709 41

Jan Verbesselt. — Bona et jura Monasterii Haffligemensis. — Asse 52

J. de Brouwer. — Parochie en Parochieleven te Haaltert (vervolg) 64

Constant Theys. — Een Diefstal te Geraardsbergen in 1744 81

Leo Lindemans. — Het Geslacht De Vuyst en verwante Familiën 82

X. — Dienst voor Keizer Karel VI in 1740 te Aalst 96

Onze ereleden en steunende leden II

Drukkerij « De Aankondiger », Dr. De Moorstraat 6, Aalst - Tel. 248.18.